คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกา
และศีล ๕

คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกาและศีล ๕

โดย

ท่านพระครูภาวนาปัญญาภรณ์

คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกา

และศีล ๕

โดย ท่านพระครูภาวนาปัญญาภรณ์

ผู้ที่ต้องการหนังสือเล่มนี้ สามารถติดต่อขอรับได้ที่ชมรมอนุรักษ์ธรรมตามที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ อีเมล์ ที่ปรากฏข้างล่างนี้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

ชมรมอนุรักษ์ธรรม

เลขที่ 259/83 ซอยปรีดีพนมยงค์ 13 ถนนสุขุมวิท 71

แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กทม. 10110

หมายเลขโทร. 02-391-3030 , 02-711-1998 ต่อ 404

หรือติดต่อที่ webmaster@raksa-dhamma.com

หรือพิมพ์ “อนุรักษ์ธรรม”

คำนำ

หนังสือ "**คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกาและศีลห้า**" นี้ คนเดินทางได้นำเอาบันทึกการกล่าวธรรมที่หลวงปู่ใหญ่ หรือ ท่านพระครูภาวนาปัญญาภรณ์ อาจารย์ใหญ่ฝ่ายกรรมฐาน วัดเนินพะเนาวนาราม จังหวัดหนองคาย มาจัดทำเป็นหนังสือ เพื่อถวายแก่หลวงปู่ สำหรับการเผยแผ่ธรรมะ และเป็นหลักฐานให้แก่ชาวพุทธสืบไป

ตามธรรมดา หลวงปู่มักมีปกติกล่าวธรรมอย่างลึกซึ้ง ในเรื่องของการปฏิบัติ การเจริญสติปัฏฐานเสมอ ๆ ธรรมใดที่หลวงปู่กล่าวจึงเต็มไปด้วยความเมตตาต่อบรรดาลูกศิษย์และญาติโยม ท่านก็มักเอื้อเฟื้อในเรื่องการปฏิบัติธรรม ในเรื่องหนทางมรรคมีองค์แปดทั้งสิ้น

ในคราวที่ได้ฟังบันทึกธรรม ที่หลวงปู่ได้เทศน์เกี่ยวกับธรรมะพื้นฐานให้แก่ผู้ฟังโดยทั่วไปในเรื่องนี้ คนเดินทางก็อดที่จะโสมนัสและบันเทิงในธรรมที่ท่านได้กล่าวอย่างง่าย ๆ ต่อความเข้าใจ อันเหมาะแก่ผู้ฟังนั้น ๆ เป็นอันมาก จึงเห็นว่า หลวงปู่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการกล่าวธรรมเป็นยิ่งนัก เพราะสามารถแสดงธรรมได้ทุกนัยโดยง่าย มีอรรถรสและเหมาะแก่จริตของผู้ฟังนั้น

คนเดินทางเชื่อว่า ผู้ที่ได้อ่านหนังสือนี้ ย่อมจะรู้สึกเบิกบานในธรรม กับเรื่องราวที่ท่านยกมาแสดงได้อย่างมีอรรถรสเป็นอันมากเช่นกัน พร้อม ๆ กับจะเกิดความเข้าใจสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังอุปการะต่อความศรัทธาในเรื่องศีล

ห้าและคุณธรรมห้า อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีและความมั่นคงต่อชีวิตและจิตใจของผู้อ่าน เป็นอย่างยิ่งทีเดียว

และในโอกาสนี้ คนเดินทาง ขออนุโมทนาบุญ กับผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือนี้ ดังรายชื่อต่อไปนี้ คือ

๑. คุณกันตา อินทีวร

๒. คุณณัฐณัฏ เหว่ศิริ

๓. คุณตรีงฤดี ฝูงเจริญ

๔. คุณรินทราพร วิชาญฤทธิกุล

ตลอดจนขออนุโมทนาบุญกับผู้ที่ได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์หนังสือนี้ โดยทั่วหน้ากัน ขอบุญนี้ จงเป็นปัจจัยให้ทุก ๆ ท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญ ทั้งทางโลกและทางธรรม พากันตั้งมั่นอยู่ในศีลอันดี เพื่อเป็นบาทฐานในการที่จะเจริญกุศลอันยิ่ง ต่อไปได้โดยสะดวก เพื่อพาตนให้พ้นจากกองทุกข์ เป็นที่สุดเทอญ...

ขออนุโมทนา

คนเดินทาง

ชมรมอนุรักษ์ธรรม

คำอนุโมทนา

ขออนุโมทนา ในกิจที่เป็นมหากุศล ของชมรมอนุรักษ์ธรรมที่ได้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง **คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกา และ ศีลห้า** ที่เป็นธรรมะขั้นพื้นฐานของชาวพุทธ ให้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม **เพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบัน และประโยชน์ต่อไปเบื้องหน้า** เพื่อหลีกเว้นจากสิ่งที่ก่อให้เกิดทุกข์ เว้นจากการการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเพื่อเป็นพื้นฐานให้แก่จิตใจที่ดีงาม ที่จะอุปการะต่อการเจริญกุศลอันยิ่ง ได้แก่ ภาวนากุศล เพื่อความผาสุกร่มเย็นของตนเองและสังคมส่วนรวมสืบไป

ขอให้บุญนี้ จงเป็นพลวปัจจัยให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความสุขความเจริญ ความปรารถนาอันใดที่ชอบด้วยธรรม ก็จงสำเร็จได้โดยพลัน และขอให้บุญนี้ จงเป็นปัจจัยให้ทุกท่านได้หันมาปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นจากทุกข์ เจริญมรรคมีองค์แปด **อันเป็นประโยชน์สูงสุด**ตามคำสอนขององค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยทั่วหน้ากันทุกท่าน เทอญ

(พระครูภาวนาปัญญาภรณ์)

วัดเนินพระเนาวนาราม

อาทิ สีลํ ปติฏฺฐา จ กลฺยาณานญฺจ มาตุกํ
ปมุขํ สพฺพธมฺมานํ ตสฺมา สีลํ วิโสธเย

ศีลเป็นเบื้องต้น เป็นที่ตั้งอาศัย เป็นมารดาของ
กัลยาณธรรมทั้งหลาย เป็นประมุขของธรรมทั้งปวง
ฉะนั้น ควรชำระศีลให้บริสุทธิ์

(๒๖/๓๗๘)

คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกา

อุบาสก ก็หมายถึง คุณโยมผู้ชายที่นับถือพุทธศาสนา อุบาสิกา ก็หมายถึง คุณโยมผู้หญิงที่นับถือพุทธศาสนา

คุณธรรมประจำตัวของอุบาสกและอุบาสิกาตามหลักธรรมนั้น ท่านกล่าวไว้ในเรื่อง คุณธรรมของอุบาสก ๕ ประการ แม้ว่า อันที่จริงจะไม่ได้กล่าวถึงอุบาสิกาอยู่ในนั้นก็ตามที่ แต่ว่าอุบาสิกาก็สำคัญอยู่เหมือนกัน เพราะอุบาสกอุบาสิกานั้นนับเนื่องอยู่ในบริษัททั้ง ๔ จึงต้องมีคุณสมบัติเหมือนกันทั้งอุบาสกและอุบาสิกา ท่านแสดงถึงคุณธรรม ๕ ข้อนั้น ได้แก่

๑. ต้องมี ***ศรัทธาประกอบด้วยปัญญา*** ศรัทธา แปลว่า ความเชื่อ ปัญญาเป็นความรอบรู้ คือ อย่าเชื่อง่าย ต้องเป็นความเชื่อที่เกิดหลังปัญญา มีปัญญานำหน้า ต้องพินิจพิเคราะห์ให้ถี่ถ้วน พิจารณาเหตุผลต้นปลายมีหลักฐานและประกอบด้วยเหตุผลเสียก่อนถึงจะเชื่อ

เช่น เห็นเป็นพระมา ก็อย่าเชื่อว่าเป็นพระทันที ถ้ายังไม่รู้หัวตีนปลายนอนก็อย่าพึงเชื่อ หรือเห็นเป็นแม่ชีมาก็เหมือนกัน ถ้ารู้ที่ไปที่มาจึงค่อยเชื่อ

ท่านว่า การเป็นคนเชื่อง่าย จะโดนต้ม อย่างที่เขาต้มตุ๋นหลอกลวงกันอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะคนบางคนไม่ได้พิจารณา ไม่มีปัญญา เป็นคนเชื่อง่ายนั่นแหละ ข้อนี้ท่านจึงให้มี ***ปัญญานำหน้า*** เป็นความเชื่อที่มาหลังปัญญา ศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา หรือ

เรียกว่า ***สัทธาญาณสัมปยุตต์*** ในบาลี แปลว่าศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญานั่นแหละ

ถ้ากล่าวจะถึงศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญานั้นยกตัวอย่างเช่น ศรัทธาของพระอริยเจ้า เราจะเห็นได้ว่า ท่านปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ นั้นไม่เชื่อโดยง่ายเลย ถ้าไม่ประสบเห็นแจ้งด้วยตนเองแล้วก็จะยังไม่เชื่อ จะเห็นได้จากตอนที่พระพุทธเจ้าทรงเสด็จไปโปรด เพื่อแสดงปฐมเทศนา ตอนแรก ท่านทั้ง ๕ ต่างก็ไม่ยอมรับ ไม่ยอมเชื่อว่าพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว จนกระทั่งย้อนกันไปย้อนกันมาด้วยเหตุผลว่า พระองค์ไม่เคยกล่าวคำเท็จ เคยอยู่ร่วมกันมาหลายปี ตรัสคำใดคำนั้นเป็นคำจริงเสมอไม่ใช่คำเท็จ ตอนนี้จึงหยุดการโต้เถียง แต่ก็ยังไม่เชื่อเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยอมรับฟัง เมื่อฟังพระธรรมเทศนาจบลงที่พระองค์ทรงแสดงด้วยเหตุผล ทำให้ได้บรรลุเป็นโสดาบัน ๑ องค์ คือ ท่านอัญญาโกณฑัญญะ จึงเกิดความเชื่ออย่างแน่นอนว่าพระองค์เป็นพระพุทธเจ้า เชื่อว่าพระองค์ได้ทรงตรัสรู้ ก็เพราะเหตุที่ว่า ท่านอัญญาโกณฑัญญะนั้นได้ดวงตาเห็นธรรม เห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงเห็น คือ อริยสัจ ๔ เมื่อรู้อริยสัจ ๔ เพราะฟังธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดง คือ มรรคมีองค์ ๘ จบลงด้วยอริยสัจ ๔ ท่านโกญฑัญญะก็รู้ตามเป็นอนุพุทธบุคคล คือ บุคคลที่ตรัสรู้อริยสัจ ๔ ตามพระพุทธเจ้า ไม่ได้ค้นพบด้วยตนเอง แต่อาศัยพระพุทธเจ้าทรงชี้แนะช่องทางให้ จึงค่อยรู้อริยสัจ ๔ จึงเรียกว่าตรัสรู้ตาม เป็นอนุพุทธบุคคล

ถึงตอนนั้น ท่านจึงเชื่อในพระพุทธเจ้าเต็มอัตราร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก่อนไม่ยอมเชื่อ ต่อเมื่อเกิดปัญญารู้เหตุผลต้นปลายในอริยสัจ ๔ ที่พระองค์ตรัสรู้มาก่อนแล้วจึงเชื่อตาม ท่านจึงแสดงว่าศรัทธาของพระอริยเจ้าเป็น *อจลศรัทธา* คือ ศรัทธาที่ไม่หวั่นไหว ไม่คลอนแคลน ใครจะมาจ้างเอาเงินล้านเงินแสนมาจ้างให้เลิกนับถือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่มีทาง ซื้อด้วยเงินไม่ได้ เพราะอจลศรัทธานั้นเป็นความเชื่อที่มั่นคง ไม่หวั่นไหว ด้วยอำนาจของปัญญาที่แจ้งในพระนิพพานอันเกิดแก่ตนแล้ว ประจักษ์ชัดเจนด้วยตนเอง ใครจะมาแก้ความเห็น มาบ่ายเบี่ยงไปอย่างไร ก็ไม่อาจจะทำให้ ท่านผู้เห็นแจ้งแล้วเกิดความหวั่นไหวได้แม้แต่น้อยเลย

แม้พวกเราเองจะไม่ถึงขนาดนั้น แต่ก็สมควรใช้เหตุใช้ผล อย่าไปเชื่อง่าย ให้รู้เหตุผลต้นปลาย ที่ไปที่มาก่อนจึงค่อยเชื่อ นี่เป็นคุณสมบัติข้อที่ ๑

๒. ให้เป็นคนมีศีล ตั้งมั่นอยู่ในศีล โดยเฉพาะศีล ๕ อันเป็นเบญจศีล คู่กันกับ เบญจธรรมในมนุสสธรรม

มนุสสธรรม ๕ มีศีล ๕ ธรรม ๕ เวลาทำบุญทำทาน ไม่ว่าไม่ว่าจะทำกุศลใด ๆ เช่นบุญแจกข้าว บุญอุทิศให้แก่ญาติพี่น้อง หรือปู่ ย่า ตา ยายก็ตาม หรือ การทำบุญกฐิน บุญผ้าป่า ทำบุญบ้าน เลี้ยงพระประจำปี บวชนาค ก็ขอให้ทุกคนตระหนักตั้งมั่นในศีล อย่าไปล่วงศีล

เวลาทำบุญถวายทาน ก็ขอจงอย่าไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต บางคนเวลาทำบุญแจกข้าวบุญกฐินบุญผ้าป่าตามหมู่บ้านบางแห่ง ก็ยังมีผู้คนที่เขาเข้าใจในเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ถูกต้องดี มีอยู่บ้างเหมือนกันแต่ไม่เกิดทั่วไปหรอก เป็นเฉพาะบางบ้านบางแห่งเท่านั้น

ส่วนบางแห่งที่พวกเขาไม่เข้าใจ เวลาทำบุญต้องหาไปซื้อวัวซื้อควายตัวเป็น ๆ มาผูกไว้ที่บ้าน โดยสำคัญว่า ตนจะทำบุญแจกข้าวให้แก่ญาติ มีคุณยาย คุณตา คุณปู่ คุณย่า หรือ คุณพ่อคุณแม่ เป็นต้น ตนก็ประสงค์จะเอาควาย เอาวัวตัวนั้น มาฆ่าในงานแจกข้าว คือ งานบุญนั่นแหละ

พวกเขาสำคัญผิดว่าฆ่าวัวควายใส่บุญ ที่ตัวของเขาเอง หากจะถูกฆ่าก็ตาแหก กลัวตาย มันเป็นการไม่ยุติธรรมเลยที่จะไปฆ่าคนอื่นแล้วเราได้บุญ ฆ่าใส่บุญหรือ ? ที่คนอื่นเขาจะฆ่าตัวเอง ตัวก็หลบตายหนีตายตาแหก อยู่อย่างนั้น แล้วมันจะได้บุญที่ตรงไหนกันเล่า ?

เพราะการฆ่าสัตว์ก็ เป็นบาป บาปย่อมให้ผลเป็นความทุกข์ มันก็ผิดจากเหตุบุญไปแล้ว

บุญนั้นเกิดขึ้นได้ ๓ ทาง คือ ทางกาย วาจา และทางใจ ไม่ว่าจะเป็นทาน ศีล หรือภาวนา ก็ล้วนสงเคราะห์เป็นบุญ

ทีนี้ที่ว่า ผิดบุญ นั้นคือ การล่วงศีล นั่นแหละ ผิดบุญ ผิดศีลข้อปาณาติบาต ถ้าไปฆ่าสัตว์ในงานบุญต่าง ๆ บางทีก็เอาแม่ของมันมาฆ่า ลูกมันก็เฝ้าร้องหาแม่ ๗ วัน ๘ วัน ๙ วัน ๑๐ วัน การที่มันร้องไห้หาแม่ ถ้าหากเกิดกับคน ก็คือ การร่ำไห้หากันนั่นแหละ

ฆ่าแม่มัน ลูกมันก็ร้องไห้หาแม่ บางทีไปฆ่าลูกมัน แม่ก็ร้องไห้หาลูก เฝ้าร้องหาลูกจนตรอมใจไม่ยอมกินหญ้ากินน้ำ คอยคิดถึงลูก เศร้าโศกตีอกชกตัวร่ำไห้หากันอยู่เหมือนใจจะขาด เดือดเนื้อร้อนใจ เห็นปานนั้น แล้วคนฆ่ามันจะได้บุญตรงไหน?

ในขณะที่ตนเองได้ทำให้คนหนึ่งต้องโศกเศร้าเสียใจร่ำไห้หากันอยู่อย่างนั้น แล้วตนจะหวังให้ใครหรือผู้ตายที่ไหนมาอนุโมทนาบุญ รับอุทิศส่วนบุญตอนไหนกันเล่า ?

ถามว่า ใครจะมีจิตคิดอนุโมทนากับการฆ่าสัตว์นั่นหรือ ?

การฆ่าสัตว์นั้น ถ้าใครอนุโมทนาละก็ เท่ากับส่งลงนรกนะ เพราะผู้อนุโมทนาการฆ่าสัตว์ ก็เท่ากับมีจิตชื่นชมยินดีในเหตุบาป คือ การฆ่าสัตว์นั้นนั่นแหละ มันเป็นบาปอกุศล เป็นการล่วงศีลข้อปาณาติบาต

บางคนก็บอกว่าถ้าไม่ฆ่าวัวฆ่าควาย แล้วพระจะได้ที่ไหนมากิน ? จะเอาเกลือมาถวายให้กิน พระจะกินไหม ?

พระท่านก็ไม่ว่าอะไรหรอก ขอให้อย่าผิดพระวินัยก็พอ เอาอะไรให้ฉันท่านก็ฉัน แต่ขอให้ของที่ถวายนั้นมันถูกต้องตามพระวินัยท่านไม่ว่า เพราะพระฝากปากฝากท้องไว้กับคนอื่น ความเป็นอยู่ของพระขึ้นกับคนอื่น สิ่งใดที่มันไม่ผิดวินัยท่านก็ฉันได้ จะเป็นเกลือก็ตาม จะเป็นเนื้อเป็นปลาถ้ามันสุกด้วยไฟ เว้นเนื้อต้องห้าม ๑๐ อย่างก็ฉันได้ ไม่เห็นเขาฆ่า ไม่ได้เห็น ไม่ได้ยิน ไม่ได้รังเกียจ เว้นจากอาการ ๓ อย่างนั้นท่านว่าฉันได้ ไม่เป็นอาบัติ

ทีนี้บางคนเวลาไปทำบุญ จะเป็นบุญแจกข้าว บุญกฐิน บุญผ้าป่า บุญบวชนาค ก็ตาม แต่กลับไปถามหากินเหล้ากับเจ้าภาพ ถ้าเจ้าภาพไม่มีเหล้าให้กิน ก็ตำหนิขึ้นมาว่า "พวกเจ้าทำบุญแบบไหนกันนะ เหล้าจอกเดียวก็ไม่มีให้กิน" อย่างนี้ ก็ไปสำคัญผิดว่า บุญคือเหล้า

ถ้าบุญคือเหล้าแท้จริงแล้วละก็ โรงเหล้าต่าง ๆ คงจะเป็นโรงบุญไปทั้งหมดแล้วซินะ ? อย่างที่หนองคายทางด้านตะวันออกของวัดเนินพะเนาออกไปประมาณ ๔-๕ กิโล ก็จะถึงโรงเหล้า มันมีทุกจังหวัดหรอกนะโรงเหล้านี่ ถ้าใครเห็นว่าเหล้าเป็นบุญ บรรดาโรงเหล้าทั้งหลาย ก็คงจะเป็นโรงบุญขึ้นมาแล้ว แต่ความเป็นจริงแล้วมันไม่ใช่เช่นนั้น นั่นมันผิดหลักธรรมโดยแท้เทียว

การทำบุญแล้วมีเหล้ามียานั้น ก็ผิดธรรม อย่างในสมัยก่อนเมื่อ ๖๐ ปีมาแล้ว เวลาทำบุญมหาชาติ บุญกฐินบุญผ้าป่า ไม่ว่าจะเป็นบุญอะไร วันทำบุญผู้คนก็เตรียมเหล้า เตรียมโถไว้ใส่เหล้า เขาบอกว่าเอาไว้ใส่บุญ ว่ากันอย่างนั้นไป

เวลาไปเอาบุญที่บางบ้าน เคยเห็นมาสมัยปี ๒๔๙๖ ตอนที่บวชใหม่ ๆ เวลาเช้าบรรดาญาติโยมก็หลั่งไหลไปเอาบุญ ไปช่วยงานบุญ ไปบีบข้าวปุ้น ไปทำอะไร ๆ ต่อมิอะไร ตามสมัยโบราณนั่นแหละ ต้องไปช่วยกันทั้งผู้หญิงผู้ชาย ตกบ่ายก็กลับ ที่จริงนั้น บางคนไม่ได้ไปวัดเสียด้วยซ้ำ ไม่ได้บริจาคทาน ไม่ได้ฟังเทศน์ฟังธรรมอะไรแม้แต่น้อย แต่ไปกินเหล้าเมายา กินลาบกินก้อย อิ่มแล้วก็

เดินทางกลับ เวลาเดินทางกลับ ก็สวนทางกับพระที่เดินทางไปเทศน์มหาชาติ ในสมัยก่อนไม่มีรถ ต้องเดินทางด้วยเท้า ไม่มียวดยานเหมือนอย่างเดี๋ยวนี้ เวลาเดินมาพบพระ พระกำลังจะเดินทางขึ้นไปเทศน์ ต้องเดินเท้าไปวันนี้เพื่อจะได้เทศน์ในวันพรุ่งนี้ พระเดินไปคนก็เดินสวนมา บางคนเดินโซเซไม่ถูกทางก็มี เมื่อพระถามว่า ไปไหนมาโยม ? เขาก็บอกว่า ไปเอาบุญ คือ หมายถึง ไปทำบุญนั่นแหละ แต่เดินเซซ้ายเซขวา ไม่ได้ไปถึงวัดเสียด้วย ไม่ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม แต่กลับไปกินเหล้า กินลาบกินก้อย ตกบ่าย ๆ ก็กลับบ้านกัน

ไปเอาบุญแบบนี้แหละ ท่านว่า **ไปเอาบุญ แต่ได้บาป ไม่ได้บุญ** หรอก เพราะมันไปกินเหล้า ไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต มันก็ตรงข้ามกับบุญเสียแล้ว บุญมันจึงบกพร่องไม่บริสุทธิ์เพราะเสียศีล นี่กลายเป็นว่าไปทำบาปกันเสีย

วันไหนไม่ได้คิดจะไปทำบุญ ก็ไม่ได้กินเหล้า ไม่ได้ฆ่าสัตว์ ส่วนวันที่ตัวเองตั้งใจว่าจะไปทำบุญ ก็กลับไปกินเหล้า ไปฆ่าสัตว์เสียได้ ถามว่า อย่างนี้แล้ว วันไหนจะเป็นบุญมากกว่ากัน ?

เพราะว่าวันที่ไปทำบุญเจ้าตัวก็กลับไปทำบาป ในสมัยก่อนพระนักเทศน์ทางอีสาน จึงใช้วิธีถามกัน โดยเฉพาะเทศน์สองธรรมาสน์ ในงานแจกข้าว และงานกฐิน งานผ้าป่า ท่านเทศน์จะตั้งโจทย์กันคนหนึ่ง คือ คนหนึ่งถาม แล้วให้อีกคนหนึ่งแก้ ประโยคแรก ท่านถามเป็นภาษาอีสานเป็นนัยว่า ท่านเห็นบุญของฉันไหม กินน้ำไปแล้ว บุญลักหนี หายไปไหนก็ไม่รู้

นี่ลองคิดดูเถิดโยม กินน้ำอะไรเล่า บุญจึงลักหนี คงจะเป็นน้ำแม่โขง หงส์ฟ้า เหล้าขาว สาโท น้ำเบียร์น้ำไวน์นั่นแหละ บุญหายไปหมด ถ้าไปกินน้ำพวกนี้ หรือน้ำใต้ต่อน ถ้าเป็นสาโทเขาเรียกน้ำใต้ต่อน ถ้าไปกินน้ำพวกนี้ บุญคือศีลหาย ศีลข้อที่ ๕ หายไปหมด นั่นพระท่านถามให้โยมได้ข้อคิด

ฉะนั้นเวลาทำบุญอย่าไปล่วงศีล ๕ ให้รักษาศีลตั้งมั่นในศีล ๕ มีการไม่ฆ่าสัตว์เป็นต้น

ถามว่า ไม่ฆ่า แล้วจะได้ที่ไหนมากินมาทานกันเล่า ?

ตอบว่า ก็ไปจับจ่ายที่ตลาด ซื้อหาปลาตัวที่มันตายแล้ว เนื้อที่เขาชำแหละไว้แล้ว เราต้องไม่ไปสั่งให้เขาฆ่า เขาทำการค้าขายตามปกติตามหน้าที่ของเขา พ่อค้าปลาเขาก็ขายปลา แม่ค้าเนื้อเขาก็ขายเนื้อ เราไม่ต้องสั่งให้เขาฆ่า เขาฆ่าของเขาเอง เขาเอามาขาย เราก็ไปจับจ่ายซื้อหามาจากตลาด มาเลี้ยงพระเลี้ยงมาเลี้ยงแขก เลี้ยงญาติโยมที่มาร่วมทำบุญ ไม่ฆ่าเองและไม่ใช้คนอื่นฆ่า

บางคนไม่ฆ่าแต่ว่าจ้างคนอื่นฆ่าให้ ที่ไปว่าจ้างคนอื่นฆ่าให้มันก็เหมือนกันนั่นแหละ ฆ่าเองก็ดีใช้คนอื่นฆ่าก็ดีมันก็เท่ากับฆ่าด้วยตัวเองเหมือนกัน มีค่าเท่ากัน ถ้าตัวเองไม่จ้างไม่ใช้เขา เขาก็ไม่ฆ่า มันเป็นลักษณะนี้ ท่านจึงว่า ให้รักษาศีลอย่างเคร่งครัด

ดังนั้น อุบาสก อุบาสิกานอกจากไม่เชื่อง่ายเพราะมีศรัทธาที่ประกอบปัญญา เป็นศรัทธาที่มาเกิดหลังปัญญา มีปัญญารอบรู้ตามเป็นจริงจึงค่อยเชื่อ แล้วก็ต้องมีศีลเป็นปกติด้วย เวลาทำบุญผ้าป่า บุญ

กฐิน บุญบวชนาค บุญพระเวสสันดร อย่าให้มีเหล้ายาในงานบุญนั้น เรื่องทั้งหมดนี้ ท่านว่าอุบาสกอุบาสิกาเป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำในทางถูก และทางผิดก็ให้เว้น สิ่งที่มันเคยทำผิด ก็แก้ไขทำสิ่งที่มันถูก ท่านจึงว่าให้ตั้งมั่นในศีล ๕ เวลาทำบุญ จะเป็นเวลาทำบุญทำทานบุญอะไรก็ตาม

ทำไมจึงต้องตั้งมั่นในศีล ๕ ? เพราะศีล ๕ เป็นบุญข้อหนึ่งในจำนวนบุญที่เรียกว่าวัตถุ ๓ ข้อ หรือ บุญ ๑๐ ข้อก็ต้องมีศีล ๕ อยู่ในบรรดาบุญเหล่านั้น ท่านจึงห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ไม่ให้มีเหล้ายาในงาน แต่บางแห่งพวกเขาก็เข้าใจดีทำได้ถูกต้อง **บางพวกบางแห่งก็ไม่รู้ว่าอะไรเป็นบุญอะไรเป็นบาป มั่วกันไปหมดเวลาทำบุญ เพราะไม่รู้ไม่เข้าใจ เขาจึงว่าทำบุญ แต่ไม่ได้บุญ ก็เพราะมันหลงไปทำบาป** เหตุที่มันไม่รู้จักบาปไม่รู้จักบุญ มันก็ทำมั่วกันไปนั่นแหละ พระท่านจึงว่าทำบุญแต่ไม่ได้บุญ เพราะมันทำไม่ถูก

ดังนั้น เวลาทำบุญจะต้องมีศีล ๕ เป็นพื้นฐาน จึงต้องตั้งจิตใจให้มั่น เป็น ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย ภาวนามัย คือ ฟังเทศน์ฟังธรรม เวลาทำบุญจะได้เกิดสติ เกิดปัญญา รู้จักบาปบุญคุณโทษดีชั่ว บุญคือทาน ศีล ปัญญาจึงจะเกิดขึ้น นี่เป็นคุณสมบัติทั้ง ๒ ข้อ คือ มีศรัทธาประกอบด้วยปัญญา และ ต้องมีศีล

๓. อุบาสก อุบาสิกานั้น จะไม่ถือมงคลตื่นข่าว ไม่ถือเอาซึ่งมงคลนอกศาสนา

คำว่าถือเอา มงคลตื่นข่าว หรือถือเอามงคลนอกศาสนา คือ อะไร ? ถ้าดูตามหลักมงคลสูตรแล้ว มงคลในพระพุทธศาสนามี ๓๘ ข้อ เริ่มตั้งแต่ อเสวนา จ พาลานัง เป็นต้นไปจนถึงบทสุดท้าย ตโป จ พรหมจริยา คือ ประพฤติพรหมจรรย์ ทำความเพียรเจริญวิปัสสนาภาวนา จนเห็นแจ้งในอริยสัจ ๔ ทำให้แจ้งในมรรค ๔ ผล ๔ จนจิตถึงพระนิพพาน มีนิพพานเป็นอารมณ์ ทำให้แจ้งในพระนิพพานนั้น เป็นบุญสูงสุด คือ การบรรลุเป็นพระอรหันต์ ในคราวเมื่อโลกธรรมทั้ง ๘ คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ มีสรรเสริญ มีนินทา มีสุข มีทุกข์เกิดขึ้น กระทบถูกต้องแล้ว จิตใจไม่หวั่นไหว นั่นเป็นมงคลสูงสุด ที่ท่านได้แสดงเอาไว้ในมงคลสูงสุด ๓๘ ข้อ

แต่มงคล ที่เรียกว่า มงคลตื่นข่าวเป็นมงคลนอกหลักพระพุทธศาสนา ก็เช่น การแจกวัตถุมงคลในงานต่าง ๆ จะงานกฐิน งานผ้าป่า งานบุญมหาชาติ บุญบวชนาค มีผู้ใดบริจาคเท่านั้นเท่านี้จะได้รับวัตถุมงคลอย่างนั้น ๆ

วัตถุมงคล คือ อะไร ? บางแห่งเขาก็ทำเป็นเหรียญหลวงปู่นั้น หลวงปู่นี้ ปั๊มเหรียญมาแจก นั่นแหละเป็นวัตถุมงคล ถ้าเป็นรูปพระพุทธเจ้าเอาไว้ให้บูชาก็ค่อยยังชั่วหน่อย เพราะเป็นเครื่องเตือนสติเตือนใจให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย นึกถึงคุณความดี แต่นี่ไปทำรูปหลวงปู่อะไรต่อมิอะไร เต็มไปหมด **บางทีหลวงปู่นั้น ก็เป็นหลวงปู่ขี้ยาขี้หมาก แล้วมันจะเป็นมงคลที่ไหน ?**

ของเสพติด ยังเลิก ยังละไม่ได้ เพียงแค่ของพื้น ๆ เห็นปานนั้น ยังเลิกไม่ได้ แล้วจะเป็นมงคลได้อย่างไร ?

บางแห่งเขาก็มีวัตถุมงคลคือเหรียญหลวงปู่ให้เช่า ตั้งกติกาขึ้นมาอย่างนี้เป็นต้นว่า ใครบริจาคเท่านั้นร้อย เท่านี้พัน จะได้วัตถุมงคลรุ่นนี้รุ่นนั้นไป

ถามว่า เอาไปแล้ว เอาไปทำอะไร ? บางคนก็ตอบว่า เอาไปเป็นรักษาตัว

ถามว่า ใครรักษาใครกันแน่ ? คนรักษาเหรียญหรือเหรียญรักษาคนกันเล่า ? ส่วนมากจะเป็นคนนั่นแหละต้องคอยระวังรักษาเหรียญที่ได้มา

บางทีเอาไปแล้ว ถ้าเอาไปใช้ในทางดีก็จะเป็นมงคล เช่น บุคคลใด ถ้าได้รับเหรียญวัตถุมงคลไปแล้ว ตนเคยล่วงศีล ๕ ก็เกิดหิริ โอตตัปปะ คือความละอายและเกรงกลัวต่อบาป มีจิตน้อมไปในการตั้งมั่นอยู่ในศีล ๕ เช่น เคยฆ่าสัตว์ก็เลิกฆ่าสัตว์ เคยลักขี้ปล้นก็เลิกขี้เลิกปล้น เคยฉ้อฉลกลโกงก็เลิกฉ้อฉลกลโกง เคยล่วงศีลข้อกาเมก็เลิกผิดลูกผิดเมีย เคยต้มตุ๋นหลอกลวง ก็เลิกหลอกลวง เคยดื่มน้ำเมาต่าง ๆ เคยเสพของเสพติดมึนเมา ก็เป็นอันว่า เลิก อย่างนี้ก็จะเป็นมงคล ก็ควรจะแจกกันถ้ามันเป็นอย่างนั้น

ทีนี้ปัญหา คือ ได้ไปแล้วมันไม่เป็นอย่างนั้น บางทีได้เหรียญไปแล้ว ก็พาหลวงปู่ไปปล้นธนาคาร ไปปล้นคนเดียวก็มี บางแห่งที่ลงข่าวหนังสือพิมพ์ก็ถูกจับได้ทั้งสอง คือจับได้ทั้งคน จับได้ทั้งหลวง

ปู่ เพราะหลวงปู่ก็ไปปล้นกับเขาด้วย เลยถูกจับได้พร้อมกัน

เวลาเข้าคุก เข้าตะรางก็พาไปด้วยกัน คือ ทั้งผู้แขวนเหรียญ และทั้งเหรียญหลวงปู่ ก็พากันไปเข้าคุกเข้าตะราง ถ้าได้วัตถุมงคลไปแล้ว ก็ยังไปทำในเรื่องที่ไม่ดีไม่งาม พาหลวงปู่ไปลัก ไปจี้ ไปปล้นอย่างนั้น จะเป็นมงคลที่ตรงไหน?

บางคนก็พกหลวงปู่ พาไปเที่ยวผับเที่ยวบาร์ ลงอาบอบนวด หรือพาไปเที่ยวในสถานที่อโคจร คือ สถานที่ ๆ พระไม่ควรจะไป อย่างนี้ก็มีเหมือนกัน

บางคนก็พาหลวงปู่ไปเล่นการพนัน เล่นโบกไพ่ไฮโลถั่งโป นั่งหลังขดหลังแข็ง ก็พาหลวงปู่ไปกันด้วย

ทีเวลานั่งฟังธรรม มันปวดหลังปวดเอวเสียไม่มี ทีไปนั่งเล่นการพนันตลอดทั้งคืนตลอดทั้งวันยันรุ่ง มันไม่เห็นเป็นอะไร เวลาเจ้าหน้าที่ไปจับได้ไล่ทัน ก็วิ่งหนีกระเจิดกระเจิง ตำรวจจับคนเล่นได้ก็จับหลวงปู่ได้ด้วย เพราะไปร่วมวงกับเขา ห้อยอยู่ที่คอนั่นแหละ จึงได้หลวงปู่พากันไปเข้าคุกเข้าตะรางหรือถูกปรับถูกหมายด้วยกัน ลักษณะนี้มันจึงไม่เป็นมงคล ท่านจัดว่า เป็นมงคลนอกศาสนา

บางคนก็พาหลวงปู่ไปเที่ยวตามโรงเหล้า ไปดื่มสุรา หลวงปู่ก็ไม่ได้ดื่มหรอกแต่อยู่ใต้คางเขานั่นแหละ แขวนอยู่ที่คอนั่นแหละ เวลาเขายกแก้วเหล้าเข้าปาก แก้วไหน ๆ ก็กระดกยกข้ามหัวหลวงปู่ไปอยู่อย่างนั้น หนัก ๆ เข้า ผู้ดื่มก็เมา ส่วนหลวงปู่ที่อยู่ใต้คางก็เมาเหมือนกัน เมากลิ่นเหล้า แล้วก็เมาเพราะคนกินเหล้ามันเมา มันโยก

ซ้ายโยกขวา เมื่อคนแขวนหลวงปู่โยกซ้ายโยกขวา เหรียญห้อยคออยู่ก็โยกซ้ายโยกขวาเหมือนกัน เมาหนัก ๆ เข้าเกิดการทะเลาะวิวาทกันฆ่ากันตีกัน เอาขวดเหล้าขวดเบียร์ตีหัวกันจนหัวร้างข้างแตก หลวงปู่ก็ไปร่วมวง ตีกันกับเขาด้วยเหมือนกัน

ลักษณะนี้ มันจึงไม่เป็นมงคล ไม่ชื่อว่าเป็นศิริมงคล เพราะไม่ใช่มงคลตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ไปเอา *วัตถุ* มาเป็นมงคล ไม่ใช่เอา ***หลักธรรม*** มาเป็นมงคล ธรรมะทั้ง ๓๘ ข้อที่พระพุทธเจ้าท่านจัดไว้เป็นมงคลนั้น กลับไม่เอามาใช้ เมื่อไม่เอามาใช้ก็ไม่เป็นมงคล กลับไปเอาวัตถุสิ่งของรก ๆ มาเป็นมงคล มันก็ใช้ไม่ได้ ด้วยเหตุนั้น ท่านจึงไม่ให้ถือมงคลนอกศาสนา

นอกนั้น ก็จะกล่าวถึงมงคล ในงานมงคลสมรส จะเป็นงานวิวาห์ วิวาหะ หรืออาวาหะก็ตาม ในอินเดียเขาถือว่าเป็นเมืองพระพุทธเจ้า ในงานวิวาห์ต่าง ๆ งานแต่งงาน งานมงคลสมรส เขาห้ามมีเหล้ายาเด็ดขาดเพราะถือว่าเหล้ายาเป็น **อัปมงคล** ทำให้เสียมงคลจึงห้ามมีเหล้ายาในงาน ถ้าเอาเหล้ายาไปในงานมงคลแล้วมงคลมันเสียหมดทุกอย่าง

บางคนพอไปงานมงคล ถ้าตัวเองเป็นคนขี้เหล้าซักหน่อย ก็อยากจะกินเหล้า หากเจ้าภาพไม่ได้จัดไว้ก็ตำหนิเขาว่า งานแต่งงานยังไงเหล้าจอกเดียวไม่มีให้กิน ? ต้องให้เจ้าภาพจัดหาเหล้ามาให้กินให้ดื่ม

ถ้าได้มึนเมาเข้าไปแล้ว กินผูกแขนเขา คือ ช่วยงานเขาไม่กี่บาท แต่กินตลอดวันย่ำค่ำไม่มีหนี กินจนอาเจียนออกก็ยังมาขอกินอีก ขาดความเป็นเทวดา

แขกที่ไปในงานมงคล เขาเรียกว่า เทวดา เขาเชิญเทวดาไปอวยชัยให้พรแก่คู่บ่าวสาว เทวดาเจ้าภาพ เทวดานั้นก็มีคุณธรรมของเทวดาอยู่ ๒ ข้อ คือ หนึ่ง อายชั่ว สอง เกรงกลัวบาป แม้เจ้าภาพจะเลี้ยงไม่อิ่มหนำสำราญ ก็ไม่กล้าขออีก ไม่กล้าขอกินเพราะอายแล้วก็เกรงใจเจ้าภาพ มีความละอายและเกรงใจเจ้าภาพนั่น เป็นพวกเทวดา ถ้าให้เอาสุราไปให้ดื่มเมาแล้วความละอายก็หายหมด ความเกรงอกเกรงใจก็หมด กินตลอดวันก็ไม่หนี เวลากลับไปก็ยังหอบไปด้วย ทำแบบนี้เจ้าภาพฉิบหาย ถ้าเจ้าภาพเป็นคนรวยก็ค่อยยังชั่วหน่อยไม่ค่อยเดือดร้อน ถ้าเจ้าภาพนั้นเป็นคนจนไม่มีอะไร มีเพียงนิดหน่อยพออยู่พอกินไป เขาก็เดือดร้อนมาก ไปเอาเหล้าเอายาเขามากินก็กลายเป็นเทวดาขี้เมา กินตลอดวันก็ไม่ยอมหนี เพราะไม่อายไม่เกรงใจ หมดสภาพเป็นเทวดา

นอกจากนี้ คนชั้นพราหมณ์ที่จะเชิญมาอวยพรให้ชัยคู่บ่าวสาวก็ไม่ควรจะเอาคนขี้เมามาเป็นพราหมณ์

เพราะคำว่า พราหมณ์ นั้น แปลว่า ผู้กำจัดกิเลส อย่างน้อยถ้าไม่ใช่ศีล ๘ ก็ควรจะเป็นศีล ๕ จึงควรเป็นพราหมณ์มาอวยชัยให้พร ถ้าไปเชิญพราหมณ์ขี้เมามาอวยชัยให้พรนี่ พูดมากไป พูดสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เช่น อวยพรให้ผู้บ่าวสาวว่า ถ้าเจ้านอนหลับให้ได้เงินพัน ถ้าเจ้า

นอนฝันให้ได้เงินหมื่น ถ้านอนตื่นให้ได้เงินแสน ถามว่า ที่ไหนมันจะมีอย่างนั้น ? มันไม่มีหรอก

ถ้านอน ๆ ตื่น ๆ หลับไปได้พัน ฝันได้หมื่น ตื่นได้แสน ก็ไม่ต้องไปทำงานให้มันเหนื่อยเมื่อยล้า กิน ๆ นอน ๆ ตื่นแล้วก็นอนใหม่ นับเงินเสร็จแล้วก็นอนต่อ วันละสองยกสามยกก็ได้ นอนแล้วก็ตื่นขึ้นมานับเงิน นับเงินเสร็จก็นอนต่อ ตื่นมาใหม่ก็นับอีกเอาสามครั้งก็ได้ในวันหนึ่ง ๆ ไม่ต้องไปทำมาหากินที่ไหนกันหรอก

แต่มันเป็นไปไม่ได้ การกล่าวอย่างนั้นไม่ใช่การสอน การสอนให้คนมักนอนนั้น เท่ากับสอนให้เป็นคนเกียจคร้านในการงาน แล้วเงินพันเงินแสนเงินหมื่นจะมาที่ไหน ? จะมาได้ยังไง ? ถ้ามัวแต่กิน ๆ นอน ๆ อยู่ ไม่ลุกขึ้นมาทำการงาน ฉะนั้น อุบาสกอุบาสิกาเวลาจะสอนคู่บ่าวสาวก็ต้องสอนให้มันถูกตามหลักธรรม คือ **หลักฆราวาสธรรม ๔ ข้อ** ที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ วางไว้ ในนวโกวาทที่ท่านว่าไว้ คู่บ่าวสาวผู้ครองเรือนควรจะต้องมีธรรมะ ๔ ข้อนั้น **เป็นเครื่องเจิมหัวใจ** ไม่ต้องไปเจิมหน้าเจิมตา เอาธรรมะไปเจิมที่หัวใจเขานั่นแหละ ไม่ต้องไปเจิมหน้าผากคู่บ่าวสาวด้วยแป้งหรอก แต่วันนี้ขอให้เจิมหัวใจคู่บ่าวสาวด้วยฆราวาสธรรม ๔ ข้อ คือ

๑. **สัจจะ** ฆราวาสผู้อยู่ครองเรือนต้องมีสัจจะ ผัวเมียต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกัน เมียไม่นอกใจผัว ผัวไม่นอกใจเมีย ผัวเดียวเมียเดียวนั่นแหละ คือ สัจจะ

๒. ความข่มใจ ในการอยู่ร่วมกันสองคนนั้น ย่อมจะต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างทางด้านอารมณ์ บางทีภรรยาอารมณ์เสียเครียด บางทีสามีก็เครียด อารมณ์เสีย ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอารมณ์เสียอีกฝ่ายหนึ่งต้องข่มใจไว้ อย่าไปโต้ตอบ ถ้าเขาด่ามาก็อย่าโต้ตอบ ข่มใจเอาไว้ แม้จะโกรธไม่พอใจขึ้นมาก็ข่มใจไว้ น้ำขุ่นเอาไว้ข้างใน น้ำใสเอาไว้ข้างนอก นั่นท่านให้ **ข่มใจ** เรียกว่า ทะมะ คือ การข่มใจ

ถ้าข่มไม่ได้ ให้เดินออกไปให้พ้นเสียงด่าเสียงตำหนินั้นเสียก่อน ถ้าข่มไม่ได้ ท่านว่าให้อาศัยการข่มจิตข่มใจเอาไว้ ถ้าผัวโกรธก็ไม่โกรธตอบ ถ้ามันอารมณ์เสียให้เสียทีละคน ไม่อารมณ์เสียพร้อมกัน โกรธทีละคนไม่โกรธพร้อมกัน การทะเลาะกันก็ไม่มี เพราะปรบมือข้างเดียวมันไม่ดัง ที่มันดังเพราะปรบสองข้าง อันนี้ก็ทำนองเดียวกัน ถ้าอารมณ์มันขึ้นข้างเดียวฝ่ายหนึ่งไม่ขึ้นตอบ การทะเลาะมันก็ไม่มี มันก็ยุติกัน เรื่องใหญ่ก็กลายเป็นเรื่องเล็ก เรื่องเล็กก็เป็นเรื่องจิ๋วไปอีก ยิ่งเล็กลงไปอีก ถ้ามีการข่มใจในการอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป มันก็ไม่มีเรื่องมีราวกัน ก็อยู่กันได้ไม่เกิดบ้านแตกสาแหรกขาด แต่ถ้าไม่มีการข่มใจ ก็อยู่ร่วมกันไม่ได้จึงต้องใช้ธรรมะ ที่เรียกว่า **สัจจะ** แล้วก็ **ทะมะ** คือ **การข่มใจ**

๓. **ขันติ อดทน** มันต้องอดทนหนักเอาเบาสู้ พราหมณ์จะต้องสอนคู่บ่าวสาวให้เป็นผัวเดียวเมียเดียว ที่ว่าให้มีสัจจะมีทะมะ ถ้าฝ่ายหนึ่งโกรธฝ่ายหนึ่งอย่าโกรธตอบ เอาชนะคนโกรธด้วยการไม่โกรธ

นี่แหละ ให้มี ทะมะ คือ การข่มใจ แล้วยังจะต้องมี **ขันติอดทน** ไม่อ้างแดด อ้างฝน อ้างลม อ้างหนาว อ้างร้อนให้เป็นอุปสรรคต่อหน้าที่การงาน แล้วอดทนอดกลั้นต่อการว่ากล่าวตักเตือนของญาติผู้ใหญ่จะเป็นญาติฝ่ายภรรยาก็ตาม พ่อตา แม่ยาย พวกลุงป้าว่ากล่าวตักเตือนอะไร เขยไม่โกรธ

ส่วนสะใภ้ก็เหมือนกัน เวลาปู่ย่า ลุงป้าว่ากล่าวตักเตือนสะใภ้ก็ไม่โกรธ นี่ให้ข่มใจเอาไว้ ต้องมีทะมะข่มใจ มีขันติอดทน เวลาท่านว่ากล่าวตักเตือนอะไร ก็ไม่ควรโกรธ ควรนำไปพิจารณาไปศึกษาในคำว่ากล่าวตักเตือนนั้น มันมีข้อเท็จจริง หรือมีประโยชน์แค่ไหน ? มีโทษแค่ไหน ? เราทำผิดอะไร ? หรือถ้าไม่ผิด ท่านว่ากล่าวตักเตือนทำไม ? ถ้าท่านไม่เข้าใจข้อเท็จจริง เราก็ควรให้อภัยท่านไป ถือว่า เป็นอภัยทาน มีเรื่องก็ให้แล้วกันไป

แต่ถ้าเรา เป็นอย่างที่ท่านว่ากล่าวตักเตือนจริง ๆ ก็ต้องถือเป็นโอกาสที่จะได้แก้ไขปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ชื่อว่าใช้ทะมะ ใช้ขันติความอดทน หนักเอาเบาสู้

สำหรับคู่บ่าวสาว *อุ อา กะ สะ* ท่านว่า เป็นประโยชน์ในปัจจุบันหรือที่เรียกว่า หัวใจเศรษฐี

อุ ก็ย่อมาจาก ***อุฏฐานสัมปทา*** คือ ความขยันหมั่นเพียร ลุกขึ้นทำงานตั้งแต่เช้า

อา ก็ย่อมาจากคำว่า ***อารักขสัมปทา*** รักษาทรัพย์ รักษาหน้าที่การงานที่ทำไว้ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กะ ก็ย่อมาจากคำว่า ***กัลยาณมิตตตา*** คือ ความเป็นผู้มีกัลยาณ-มิตร มีผู้แนะนำสั่งสอนในทางที่ถูกที่ชอบ การคบเพื่อนที่ดี

การทำการงานนั้นการคบเพื่อนก็เป็นเรื่องสำคัญ คบเพื่อนยังไงก็เป็นแบบนั้น คบเพื่อนที่ดีก็ดีไป คบเพื่อนชั่วก็ชั่วไป ท่านจึงให้คบกัลยาณมิตร คือ มิตรที่ดีงาม ที่ท่านกล่าวไว้มีหลายประเภท การคบมิตรที่ดี มิตรผู้แนะประโยชน์นั้น ท่านเรียก กัลยาณมิตตตา

สะ ก็ย่อมาจาก คำว่า ***สมชีวิตา*** ได้แก่ การใช้จ่ายแต่พอเพียงไม่เกินตัว ไม่เลยเถิด ให้พอเหมาะกับฐานะของตัวเอง อย่าใช้จ่ายมากเกินไป อย่าฟุ่มเฟือยในการใช้จ่าย สมชีวิตาให้มีเศษมีเหลือไว้เป็นต้นทุน เป็นทุนสำรอง อย่าให้มีหนี้สินนุงนังเกิดขึ้น ทั้งหมดเป็นธรรมที่เนื่องด้วยประโยชน์ปัจจุบัน

๔. ***จาคะ*** คือ การเสียสละ ให้ลดละเลิกอบายมุข ๔ อบายมุข ๖ เมื่อแต่งงานกันแล้วก็ควรเก็บหอมรอบริบ เลิกอบายมุขคือทางแห่งความฉิบหายทางแห่งความเสื่อม ถ้าเคยเป็นนักเลงการพนันก็ให้เลิกการพนัน เพราะการพนันเป็นทางแห่งความฉิบหาย มีแต่เจ้ามือเท่านั้นรวย ผู้เล่นมีแต่ฉิบหาย จะไปเล่นบอลหรือเล่นหวย เล่นอะไรก็ตาม ก็ชื่อว่าพนัน ผู้เล่นฉิบหาย ผู้ขายหรือผู้เป็นเจ้ามือรวย ท่านจึงห้ามไม่ให้ประกอบอบายมุข จึงว่าลดละเลิกอบายมุข ๔ อบายมุข ๖ นักเลงสุราก็เลิกสุราไปเสีย การพนันก็เลิกการพนัน เคยเที่ยวกลางคืนเที่ยวผับเทียวบาร์ เที่ยวโรงอาบอบนวด ก็เลิกการเที่ยวนั้นเสีย เมื่อแต่งงานแล้ว เพราะการไปเที่ยวอย่างนั้น ชื่อว่า ไม่รักลูกรักเมียที่อยู่

ทางบ้าน นอกจากนั้น บางคนก็เกิดบ้านแตกสาแหรกขาด เพราะการเที่ยวการคืนไปติดอีหนู อีหนูคอยเอาอกเอาใจป้อนอาหารป้อนน้ำอะไรทำนองนี้ บำรุงบำเรอเราต้องเสียเงินเสียทองให้เขา เงินทองที่ไปเที่ยวก็หมดไป ก็ชื่อว่าไม่รักลูกรักเมีย ไม่รักครอบครัวตัวเอง

ท่านจึงกล่าวถึงการเที่ยวกลางคืนว่า มีโทษหลายอย่าง เพราะเป็นทางแห่งความเสื่อมโดยสถานเดียว

ไม่ว่าจะเป็นนักเลงสุรา นักเลงการพนัน นักเลงเที่ยวกลางคืน การคบคนชั่วเป็นมิตร ความเกียจคร้านในการทำงาน นักเลงผู้หญิง นักเลงผู้ชาย เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นทางเสื่อมทั้งสิ้น เมื่อแต่งงานกันแล้วจึงต้องเลิกเรื่องที่ไม่ดีไม่งามไปเสียให้หมด ท่านให้เลิกหมดอบายมุขทั้งปวงทั้ง ๔ อย่างก็ตามหรือ ๖ อย่างก็ตาม ให้ลดให้ละให้เลิก ไม่ประกอบอบายมุข เมื่อเลิกอบายมุขแล้ว จึงจะพอมีพอเป็นเศรษฐกิจก็จะพอเพียงมีรายได้น้อยก็เก็บน้อยไว้ มีรายได้มากก็เก็บไว้มาก ค่อยๆ มีความมั่นคงเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัว

ครอบครัวที่มั่นคง ภรรยาสามีไม่แตกแยก ลูก ๆ ก็จะได้รับความอบอุ่นเพราะพ่อแม่สามัคคีไม่แตกแยกกัน ถ้าคนที่เป็นพ่อแม่ตั้งอยู่ในฆราวาสธรรม ๔ ความมั่นคงก็เกิดขึ้น เมื่อความมั่นคงเกิดขึ้นมีพอเพียง พออยู่พอกินพอใช้ ไม่มีหนี้สินนุงนัง ก็ย่อมมีความสุข ท่านกล่าวไว้ว่า **คนเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก** ถ้าใครไม่มีหนี้สิน ก็เป็นสุขใจ สบายใจ มีน้อยก็ไม่มีหนี้สิน มีมากก็ไม่มีหนี้สิน นี่ทำให้อยู่เป็นสุข เกิดความสุขใจ สุขเพราะไม่มีหนี้สินแล้ว

นอกนั้น ยังมีสุขเพราะการใช้จ่ายเงินทอง พอเข้าตามหลักสัมมาอาชีวะหรือสมชีวิตาไม่มากไม่น้อยจนเกินไป พอสมควรกับอัตภาพของตัวเองและของครอบครัว ในการจับจ่ายใช้สอยหากกระเหม็ดกระแหม่จนเกินควร ก็เดือดร้อน ไม่ใช่ความพอดี จึงต้องรู้จักในการใช้จ่ายพอสมควรนั่นแหละ ล้วนแต่เป็นหน้าที่ ๆ ฆราวาสจะพึงปฏิบัติ

สัจจะ ทะมะ ขันติ จาคะ ลดละเลิกอบายมุข ๔ อบายมุข ๖ ถ้าพราหมณ์สอนคู่บ่าวสาวอย่างนี้ ก็จะชื่อว่า สอนอย่างถูกต้อง สอนหนทางที่จะได้ให้เงินหมื่นเงินแสนเกิดขึ้นได้จริง ไม่ใช่สอนให้หลับ ๆ ตื่น ๆ อย่างนั้น เรียกว่าเป็นการสอนให้คนเกียจคร้านมัวแต่เฝ้ารอโชคชะตาอยู่ ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง ท่านจึงว่า อัตตา หิ อัตตะโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน มีความเชื่อมั่นในตน

ทีนี้เมื่อไม่มีหนี้ไม่มีสิน มีเงินจับจ่าย การงานก็ต้องเป็นการงานสะอาดสุจริต ไม่ได้ทำทุจริตอีกแล้วเพราะมีพอเพียง มีพออยู่พอกินแล้ว การงานก็สะอาด นั่นแหละ ลักษณะนี้เป็นคุณสมบัติของฆราวาส ท่านจึงว่าในงานมงคลสมรสนั้น ให้พราหมณ์สอนคู่บ่าวสาวในฆราวาสธรรม ๔ นี้ คือ สัจจะ ทะมะ ขันติ จาคะนี่แหละ ไม่ต้องบอกให้หลับ ๆ ตื่น ๆ เอาอย่างพราหมณ์ขี้เมาให้โอวาทนั้นมันใช้ไม่ได้

ดังนั้น คุณสมบัติของฆราวาสในงานมงคล ท่านจึงให้ถือมงคลตามหลักพุทธศาสนา อย่าถือมงคลตื่นข่าวมงคลนอกศาสนาดังที่กล่าวมาแล้ว

๔. ให้แสวงหาบุญแต่ในพระพุทธศาสนา บุญในพุทธศาสนามีทานมัน ศีลมัย ภาวนามัย หรือที่ขยายออกไปเป็นบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ อย่าง ว่าโดยย่อก็มี ๓ อย่าง คือทาน ศีล ภาวนา การทำบุญด้วยการให้ทาน ด้วยการรักษาศีล ด้วยการเจริญภาวนานี้ เป็นหลักใหญ่ในพุทธศาสนา ข้อนี้ท่านจึงกล่าวว่า อย่าแสวงหาบุญนอกศาสนา

บุญนอกศาสนา คือ เว้นจากทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย ก็เรียกว่านอกไปจากหลักในพุทธศาสนาแล้ว เช่น เวลาทำบุญจะเป็นบุญกฐิน บุญผ้าป่า บุญมหาชาติก็ดี เวลามาประชุมกันตามชนบทบางแห่งนั้น โดยมาก **เขาเห็นว่าพระนี่ไม่ค่อยสำคัญ ที่พระไม่สำคัญเพราะเจ้าอาวาสนั้น มี ๒ คน**

คนหนึ่ง เจ้าอาวาสเป็นพระอยู่วัด เป็นภารโรง ไม่มีอำนาจอะไรนักหรอก

สองเจ้าอาวาสที่อยู่ในบ้าน เจ้าอาวาสคนนี่แหละ เป็นคนชี้นิ้วสั่งงานอย่างโน้นอย่างนี้ **เจ้าอาวาสที่อยู่ในบ้านนี่แหละตัวสำคัญนักที่ดึงวัดออกไปสู่สิ่งที่ไม่ใช่บุญ ดึงออกไปนอกศาสนา**

เช่น เวลาจะทำบุญแต่ละครั้ง ก็ต้องไปปรึกษาหมอลำ นกน้อย จะว่างวันไหน ? หรือไปถามหมอลำก้องอุบล เสียกันคืนละแสนสองแสน ก็ต้องให้พวกหมอลำเขามากำหนดวันงานให้เสียก่อน

ถึงจะมาประกาศกำหนดวันทำบุญได้ บางคนก็ต้องไปถามเจ้าของหนังว่าหนังว่างวันไหน ? หนังจอยักษ์โต้รุ่ง ทางอีสานใต้ก็ต้องเป็นลิเกคืนละแสนสองแสน คณะที่ชื่อดังหน่อยก็ยิ่งแพงขึ้น ต้องไปปรึกษาบรรดาคณะเหล่านี้ว่าว่างวันไหน แล้วพวกเขาก็จะกำหนดวันทำบุญขึ้นตามนั้น ไม่ต้องเกี่ยวกับพระ

หรือไปถามหา วงรำวงนุ่งน้อยห่มน้อย หนังจอยักษ์โต้รุ่ง เมื่อได้ตกลงวันตามที่พวกคณะรำวง หนังจอยักษ์ หรือคณะลิเกเขาสะดวกแล้ว ก็จะประกาศออกบอกชาวบ้านทางอากาศทางวิทยุ ป่าวประกาศไปทั่วว่า บ้านนั้น ทำบุญใหญ่ ๓ วัน ๓ คืน

มีอะไรที่เรียกว่า บุญใหญ่ ? ก็หนังจอยักษ์โต้รุ่ง เทค รำวงนุ่งน้อยห่มน้อย หมอลำเสียงอีสาน หรือก้องอุบลเหล่านี้นั่นแหละ เป็นบุญใหญ่ของเขา จ้างกันคืนละแสนสองแสนสามแสน เมื่อได้ตกลงกันแล้ว ก็มาประกาศโฆษณาว่าบุญใหญ่ มีหนัง มีรำวง มีเทค เรื่องอย่างนี้ ไม่มีในหลักพุทธศาสนาเลย **พุทธศาสนามีแต่ทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย**

ส่วนหมอลำมัย เทคมัย รำวงมัย ลิเกมัย ไม่มีหรอก

ท่านจึงว่า อย่าแสวงหาบุญนอกศาสนา การทำบุญแบบนั้นจะทำให้หลักของ ศีล สมาธิ ปัญญาเสื่อมลง ยิ่งทำก็ยิ่งทำให้ผู้คนยิ่งโง่ยิ่งหลง ไม่เกิดศีล สมาธิ ปัญญา ท่านจึงว่าบุญนอกศาสนาอย่าไปทำ ถ้าทำแล้วก็มีปัญหา ทำให้ศาสนาเสื่อม เพราะมีแต่สิ่งที่เย้ายวน โกหกหลอกลวง

เช่น ลิเกชื่อดังคืนละแสนสองแสนนั่น เวลาออกมาก็วิ่งวนรอบวงบนเวทีนั้นแล้ว ก็ไปนั่งที่โต๊ะที่เขาจัดให้นั่ง เมื่อนั่งลงก็ยกเท้าแทกหน้า[๑] ผู้ชมแล้วจึงค่อยเอ่ยคำต่อไป ส่วนผู้ชมก็ยอมไปจ้างเขามาคืนละแสนสองแสน ไม่มีคนยกเท้าแทกหน้าก็อุตส่าห์ไปจ้างเขามาทำ ดู ๆ แล้วก็น่าขันเหมือนกัน มันเป็นคนดีหรือคนบ้ากันแน่ ไม่มีคนยกเท้าแทกหน้าก็ไปจ้างเขาเสียเงินไม่ใช่น้อย พอเมื่อเขาทำก็นั่งเฉย สงบ ไม่มีใครต่อต้าน ไม่ว่าอะไรยอมให้เขายกเท้าแทกหน้า อยู่อย่างนั้น

ถ้าเป็นพวกหมอลำ พอออกมาบนเวทีก็เริ่มโกหก ก่อนจะออกมาแสดงหัวหน้าคณะก็ออกมาประกาศว่า ต่อไปนี้จะ ***ขอสมมุตินามไปตามท้องเรื่อง*** คือ ก่อนจะโกหกคนดู เขาก็อุตส่าห์บอกให้ทราบเสียก่อนว่า เขาจะสมมุตินะ **ก็คือ เขาจะโกหกนั่นแหละ** แต่ถึงขนาดนั้น ชาวบ้านที่ดูก็ยังมาร้องหม่ร้องไห้กับเขา บางที พอออกมาฉากแรกก็เป็นพระเอกนางเอกวิ่งออกมา ก็โกหกว่า เปิดผ้าตั้งออกมานั่งเตียงทอง

มันจะมีเตียงเงินเตียงทองอยู่ตรงไหน บนเวทีหมอลำ ? ดีไม่ดีเจ้าภาพนั่นแหละเป็นคนหาไปให้มันนั่ง แต่พอมันโกหกว่านั่งเตียงเงินเตียงทองก็หลงเชื่อ พระเอกนั่งเตียงทอง นางเอกนั่งเตียงทอง สวยอย่างโน้นหล่ออย่างนี้

---

๑ แทกหน้า คือ การใช้เท้ากระแทกพื้นเวทีเสียงดัง ๆ ใกล้ ๆ เวทีก็มีผู้ชมนั่งหน้าสลอนอยู่ จึงคล้ายว่าผู้ชมโดนผู้เล่นลิเก กระแทกหน้าอย่างนั้น

แล้วเมื่อจะเข้าฉาก เขาก็โกหกว่า พระเอกเดินดง ชมป่าชมนก ชมสัตว์ มันจะมีดงมีป่าที่ไหนบนเวทีเล็กนิดเดียวแคบนิดเดียวอย่างนั้น ? แต่เมื่อโดนเขาโกหกหาว่า พระเอกเดินดงนางเอกเดินดง พวกคนดูข้างล่างก็หลงใหลตามเขาไป เวลาเห็นเขารำฟ้อนก็รำตามเขาไป สนุกสนานที่โดนเขาโกหก

ถ้าดึก ๆ ขึ้นมาหน่อยเขาก็โกหกให้ร้องไห้ บางทีก็บอกว่า นางเอกจะคลอดลูกปวดท้องร่ำไห้ บางคนก็หลงร้องไห้ตามนางเอกไป สงสารว่า นางเอกปวดท้องจะคลอดลูก มันจะมีลูกได้ที่ไหนออกมา แค่ฉากสองฉาก ก็ยังเห็นเป็นท้องธรรมดาอยู่เลย แต่บัดนี้บอกว่าจะคลอดแล้ว พอโกหกว่าคลอดออกมาแล้ว ก็เอาหมอนฉีดบ้านเรานี่แหละ โกหกว่า เป็นลูกนางเอก บางทีก็เอาผ้าขาวม้าพับไปพับมาอุ้มเอาเป็นลูก อย่างนี้ มันเป็นการโกหกซึ่ง ๆ หน้า

ยิ่งรำ ยิ่งทำ คนก็ยิ่งโง่ ยิ่งหลง ถ้าดึกกว่านั้น ก็เอาอีกแล้ว โกหกว่านางเอกถูกไล่ออกจากบ้านจากเมือง หรือพระเอกถูกไล่ออกจากบ้านจากเมือง คนดูก็พากันสงสารร้องห่มร้องไห้

ผู้พูดนี้ เคยไปเทศน์หลายแห่งในสมัยก่อน ในป่าดงพงพี ในดงสีชมพู เข้าไปตอนเช้าเข้าตอนเย็นออกไม่ได้แล้ว เพราะรถเข้าไปแล้ววันหลังถึงจะออกมาได้ หนทางทุรกันดารในป่าดง ก็ต้องนอนค้างคืนในที่นั้น กลางวันชาวบ้านก็มาฟังเทศน์ เป็นงานกฐิน ส่วนกลางคืนก็เอาหมอลำ มารำในกลางป่ากลางดง รำเรื่องเวสสันดร-ชาดกนั่นแหละ พอแสดงไปถึงตอนที่พราหมณ์จูงกัณหาชาลี ดึงไป ตี

ไป ยายคนหนึ่งนั่งขายถั่วลิสงอยู่ข้างเวที แกสงสารกัณหาชาลี ที่โดนตาพราหมณ์ตีเข้า แกก็ร้องไห้ แกไม่ร้องเฉยๆ จับไม้คานได้กระโดดขึ้นเวทีหมอลำ แล้วเอาไม้คานตีเอาตีเอา ตีที่ตาพราหมณ์นั้น ร้องว่ามึงจะฆ่าจะตียังไง ? จนพราหมณ์ทนทานไม้คานไม่ไหว หลบเข้าไปหลังฉาก เดือดร้อนถึงหัวหน้าคณะต้องออกมาเกลี้ยกล่อม บอกว่าคุณยาย อันนี้ไม่ใช่เขาฆ่ากันจริง ๆ หรอก เขาแสดงให้ดูเฉย ๆ ขอให้คุณยายลงไปเสียก่อน แกจึงค่อยลงจากเวที อย่างนี้ก็มี

นี่ยิ่งรำ ยิ่งทำบุญแบบนี้ คนก็ยิ่งโง่ ยิ่งหลง ไม่เกิดศีล สมาธิ ปัญญา เวลามีการฟังเทศน์ คนก็มาฟังไม่กี่คน แต่ถ้าหมอลำมาปรากฏว่าไม่มีที่จะนั่ง เต็มไปหมดมาเป็นพัน ๆ คน แต่ที่ฟังเทศน์จะนับให้ถึงร้อยก็ไม่ถึงแล้ว นับได้เป็นสิบคนหรือสิบกว่าคนเท่านั้นหรืออย่างมากก็ยี่สิบสามสิบคน

ตอนกลางวันเวลาฟังเทศน์นั้น เสื่อก็ปูให้นั่ง น้ำก็มีให้กิน ฟังก็ฟังฟรีอีก พระท่านแสดงธรรมไม่ได้โกหก แต่ก็ไม่อยากฟัง อ้างโน่นอ้างนี่ หาว่าไม่มีคนเฝ้าบ้านเฝ้าเรือนบ้างละ ไม่มีคนดูแลลูกหลานเลยไม่ได้มาฟังบ้างละ แต่พอหมอลำมาแสดงตอนเย็นนั่น ถ้าหากบ้านไม่มีคนเฝ้า ก็ปิดประตูใส่กุญแจให้สุนัขมันเฝ้า ลูกหลานไม่มีคนดูแลก็อุตส่าห์อุ้มหลานจูงลูกมาด้วย เขาไม่ได้ปูเสื่อให้นั่งไม่มีน้ำให้กินก็หอบมาด้วย พอมาเจอพระที่กลางทาง สวนทางกันเท่านั้นแหละพระไปเจริญพุทธมนต์กลับออกไปเจอโยมเข้า พระยังไม่ถามชิงตอบเสียก่อนว่า พาเด็กน้อยเขาไปฟังธรรม ว่าเข้าไปนั่น ทั้ง ๆ ที่พระยัง

ไม่ได้ถาม ก็ชิงตอบก่อน ทีนี้กว่าหมอลำจะออกแสดงก็สี่ทุ่มห้าทุ่ม พวกเด็ก ๆ มันก็หลับกันหมดแล้ว คนที่นั่งหน้าเวทีอ้าปากดูตลอดคืน นั่นเป็นพ่อเป็นแม่มันเอง บางแห่งเป็นกันอย่างนี้ แต่แถวนี้คงไม่มีหรอก นี่เล่าให้ฟังเฉย ๆ

เมื่อเขาแสดงไปอย่างนี้ ทำไปอย่างนี้ หัวเราะไป ร้องให้ไป โศกเศร้าเคล้าน้ำตาไป มันก็ไม่เกิดศีล สมาธิ ปัญญา

บางทีก็เอาหนังจอยักษ์โต้รุ่งมาฉายนั่นแหละ เมื่อพระหนุ่มเณรน้อยไปเห็น พระเอกนางเอกในหนังแสดงบทรักกัน จะคิดยังไง ? ไม่ใช่พระอิฐพระปูนนะ ทีนี้ พองานเลิกก็เลยเกิดมีนางเอกพระเอกนอกจอขึ้นหลายคู่อดรนทนไม่ได้ไปแสดงบทรักกันนอกจอ งานบุญเสร็จแล้วก็เกิดปัญหายุ่งยากให้ผู้เฒ่าผู้แก่ ให้พ่อแม่ปู่ย่าตายายกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องเกิดเรื่องเกิดราวกันเพราะลูกหลานนอกรีตนอกรอยขึ้นมา

นอกจากนั้น บางทีก็ฆ่ากันตีกันเพราะแย่งนางรำ เหยียบเท้ากันหน้าเวทีคอนเสิร์ต หน้าเวทีหมอลำซิ่ง กูขอเพลงนั้นมึงขอเพลงนี้แย่งเพลงกัน แล้วบางทีก็เหยียบเท้ากัน ก็ว่า มึงเหยียบเท้ากู คว้าขวดเหล้าขวดเบียร์ตีกันหัวร้างข้างแตก จนต้องเจ้าหน้าที่มาระงับให้เลิกให้หยุดการแสดงก็มีในบางแห่ง ลักษณะอย่างนี้นี่แหละ หากยิ่งทำ ก็ยิ่งไม่เกิด ศีล สมาธิ ปัญญา ยิ่งทำให้เกิดปัญหา ยิ่งเกิดความวุ่นวาย เพราะทำบุญนอกศาสนา

บางวัดพองานเสร็จ พระหนุ่ม เณรน้อยทนไม่ไหว สึกออกไป แสดงบทพระเอก หานางเอกกันหมด เหลือแต่หลวงตาเฝ้าวัด หลวงตาที่เหลือก็เพราะเตะปี๊ปไม่ดังแล้ว จึงค่อยเหลืออยู่ เป็นกันอย่างนี้แหละ

บางแห่งตามบ้านนอก ถึงกับว่า เวลาจะเข้าพรรษา ก็วิ่งหาพระกันให้วุ่นเพราะไม่มีพระจำพรรษา ลูกหลานที่บวช แม้จะบวชกันคนละเก้าวันสิบวันก็ไม่ไหว พากันสึกไปเสียหมด จะไม่ให้สึกยังไงไหวเพราะว่าส่วนมากเวลาบวช จะเป็นงานบวชอะไรก็ตาม เจ้าภาพก็เอาหนังเอาลิเกเอาละครเอาหมอลำมารำวงมาไล่เขา รำวงเขาห้ามรำในวัด ก็มารำติดกับรั้ววัดนั่นแหละ พระหนุ่มเณรน้อยไปเห็นอกขาขาวที่พวกเขาเต้น นุ่งน้อยห่มน้อย แล้วจะคิดยังไง ? ก็คิดอยากจะไปเต้นกับเขานั่นแหละ จึงสึกหาลาเพศกันไปหมด **แล้วทีนี้ก็มาบ่นว่า ลูกหลานทุกวันนี้ แหม บวชไม่ได้นาน สึกกันไปหมด**

จะให้บวชนานได้อย่างไร ? เล่นเอาหนังเอารำวงเอาลิเกมาไล่เขาอยู่เป็นประจำ เขาก็อยู่ไม่ได้น่ะซิ เขาไม่ใช่พระอิฐพระปูนไม่ใช่พระอนาคามี นี่นะ ก็พากันสึกตามกันไปหมด

นอกจากนั้น ตามบ้านนอกคอกนา ถึงเวลาจำพรรษา จะหาพระครบสักสี่องค์ห้าองค์ก็ยาก ต้องวิ่งโน่นวิ่งนี่ ถ้าพระไม่ครบก็ทอดกฐินลำบาก เพราะพระอยู่จำพรรษาไม่ถึง ไม่ถือว่าเป็นคณะสงฆ์ เพราะมีไม่ถึงสี่องค์ห้าองค์ เหล่านี้เป็นต้น เป็นปัญหายืดยาวต่อไปกันหมด

ด้วยเหตุนั้น ท่านจึงว่า ไม่ให้แสวงหาบุญนอกศาสนา ให้ทำบุญตามหลักศาสนาเท่านั้น คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ที่เคยกล่าวมาแล้วว่า **บุญในศาสนานั้น มีทานมัย ศีลมัย ภาวนามัย ไม่มีหนังมัย มวยมัย รำวงมัย ลิเกมัย หมอลำมัยอะไรอย่างนี้ไม่มี** พวกนี้มันไม่มีในตำราในหลักการทำบุญในพระศาสนาเลย

จึงขอฝากข้อคิดอันนี้ไว้กับอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย เวลาทำบุญ เราต้องเป็นผู้นำในหมู่บ้านเป็นผู้นำในบ้าน อย่าให้เด็กเป็นผู้นำ บางคนก็อ้างเด็ก ไม่เอาไม่ได้หรอกพระคุณเจ้า เด็กน้อยเขาต้องการ เด็กน้อยเขาอยากได้หนัง เด็กน้อยเขาอยากได้รำวง เด็กน้อยเขาอยากได้หมอลำซิ่ง เด็กน้อยเขาอยากได้ลิเก เอาเด็กมาอ้าง ตัวเป็นผู้ใหญ่ทำไมไม่เป็นผู้นำ ? ทำไมจึงให้เด็กนำ ? ท่านจึงว่าให้พิจารณาให้ดี อุบาสก อุบาสิกาเป็นผู้รักษาพุทธศาสนาต้องมีคุณธรรม ๕ ประการ คือมีศรัทธาประกอบด้วยปัญญา สองมีศีล เวลาทำบุญสุนทานไม่ให้ล่วงศีลห้า สามไม่ถือมงคลตื่นข่าว มงคลนอกศาสนา ทำมงคลตามหลักพุทธศาสนาที่มี ๓๘ ข้อเท่านั้น สี่ไม่แสวงหาบุญนอกศาสนาดังที่กล่าวมา ห้าทำบุญตามหลักพุทธศาสนา คือทานมัย ศีลมัยเท่านั้น ถ้าตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมเหล่านี้ ก็ชื่อว่า เป็นผู้นำชาวบ้าน อุบาสกอุบาสิกาก็จะเป็นผู้รักษาพระพุทธศาสนา เป็นการบำรุงพระพุทธศาสนาไม่เสื่อม บำรุงพระธรรมวินัยอันเป็นศาสดาเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า

ถ้าเราเอาแต่เรื่องนอกศาสนาเข้ามาจัดเป็นบุญแล้วละก็ วัดก็**จะกลายเป็นวิกไปเสีย** วัดเป็นที่สงบ เป็นที่บำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา ของผู้ใฝ่ธรรม ใฝ่ทาน ใฝ่ศีล ใฝ่ภาวนา หนักเข้าก็จะกลายเป็นโรงลิเก โรงหนังโรงละครโรงหมอลำไปหมด มันก็กลายเป็นวิกไปไม่ใช่วัด นี่เราไปทำวัดให้เป็นวิก

จงทำวัดให้เป็นวัด ให้เป็นที่บำเพ็ญบุญ ด้วยเหตุนี้ ในการกล่าวธรรมมิกถา เรื่องคุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกามี ๕ ประการ สำหรับวันนี้คงเห็นว่าพอที่จะนำไปใช้

นอกจากนี้ อีกส่วนหนึ่งที่ใช้ในการฝึกอบรมหรือสอนนาค นาค คือ บุคคลที่จะมาบวชเป็นพระ นอกจากท่องบทสวดได้แล้ว อุปัชฌาย์ผู้สอนนาค ก็ควรสอนให้มันถูกตามหลัก

ตามหลักการสอนนาคนั้น ท่านให้สอนเรื่องคุณของพระรัตนตรัยเป็นเบื้องต้น บัดนี้ เจ้ามีศรัทธา อุ้มผ้ากาสายะ อันเย็บย้อมด้วยน้ำฝาดมาเปล่งวาจา ขอบรรพชา อุปสมบท เป็นภิกขุภาวะในพระพุทธศาสนา เบื้องต้นควรทำให้เกิดความเข้าใจในพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แก้ว ๓ ประการนี้ก่อน

ให้แสดงคุณของพระพุทธเจ้า ๓ อย่าง ว่า พระพุทธเจ้าประกอบด้วยพระคุณประจำพระองค์ ๓ ข้อ ได้แก่

๑. พระปัญญาคุณ มีปัญญารู้แจ้งแทงตลอด ทำให้แจ้งในอริยสัจ ๔ จึงได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า คือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์ทางกาย มาจากอนิจจัง คือ ความไม่เที่ยง ทุกข์ทางจิตใจ มาจากเจตสิกธรรม จึงเรียกว่าเจตสิกทุกข์

เจตสิกธรรม หมายถึงอะไร ในขันธ์ ๕ นั้น มีนามเจตสิก ๔ และรูปขันธ์ ๑ รวมเป็นขันธ์ ๕ มี เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นนามเจตสิก ส่วนรูปขันธ์ก็เป็นรูปธรรม หรืออีกนัยหนึ่งรูปขันธ์ก็เป็นรูปธรรม ความรู้สึกทางตา หู จมูก ลิ้นกาย ใจ เป็นนามเจตสิก เป็นนามธรรม

การเห็นส่วนทางกาย ว่าเป็นแต่รูปที่ประกอบด้วยธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ

การเห็นว่า ความรู้สึกทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนั้น เป็นนาม

การเห็นอย่างนี้ ท่านเรียกว่า เป็นความเห็นชอบ นี่พระพุทธ-เจ้านั้นเป็นผู้รู้แจ้งในอริยสัจ ๔ คือ เห็นทุกข์ทางกายเกิดจากความไม่เที่ยง เห็นทุกข์ทางใจเกิดจากอุปาทานในวิญญาณทั้ง ๖ หลงไปในนามเจตสิก ว่าเป็นตัวตน เป็นตนเห็น ตนได้ยิน ตนรู้กลิ่น ตนรู้รส ตนรู้เย็นร้อน ตนคิดนึก จึงเกิดชอบใจบ้างไม่ชอบใจบ้าง ชอบใจต่ออิฏฐารมณ์ คือ อารมณ์ที่ดี หรือไม่ชอบใจต่อ อนิฏฐารมณ์ คือ อารมณ์ที่ไม่ดี

การชอบใจและไม่ชอบใจนั้น คือ ความทุกข์ทางใจ เป็นการขึ้น ๆ ลง ๆ ทางใจ เป็นวัฏฏสงสารทางใจ พระพุทธเจ้ารู้ว่าทุกข์ทางใจมาจากอุปาทานในขันธ์ ๕ หรืออุปาทานในเจตสิกธรรมในวิญญาณทั้ง ๖ อันเป็นนามเจตสิก ว่าเป็นตัวตน

ถ้าไม่ใช่ตน แล้วเป็นอะไร ? นิโรธ คือ ความดับทุกข์ทำให้แจ้ง ได้ยินเสียงด่าติชมถ้าไม่ใช่ตนแล้วเป็นอะไร ? เป็นขันธ์ไหนในขันธ์ ๕ ? ตอบว่า ก็เป็นวิญญาณเจตสิกเป็นวิญญาณขันธ์ ยืนเดินนั่งนอนเป็นรูปขันธ์ ถ้าเห็นส่วนที่ยืนเดินนั่งนอนเป็นแต่รูปขันธ์ ได้ยินเสียงด่าติชมเป็นแต่วิญญาณขันธ์ ถ้าเห็นอย่างนั้นทุกข์ก็ไม่เกิด

ถ้ามันเห็นแจ้งในทุกข์ อุปาทานว่าเป็นตนในเจตสิก ก็ไม่มี อุปาทานว่าเป็นตนในรูปขันธ์ก็ไม่มี เมื่ออุปาทานในขันธ์ ๕ ไม่มีทุกข์มันก็ดับ

ท่านจึงเห็นทุกข์ เห็นที่มาแห่งความทุกข์แล้ว แต่ก่อนนั้นเวลานึกถึงเรื่องอดีตที่ไม่ดีก็จิตใจเศร้าหมอง ถ้ามานึกถึงเรื่องที่ดีก็ดีใจ ความดีใจและความเศร้าหมองเป็นความทุกข์

ทำไมมันจึงทุกข์ ? ทำไมมันจึงเศร้าหมอง ?

เพราะมันเห็นสัญญาเจตสิกเป็นตัวตน นึกเห็นบาปเห็นบุญเห็นความดีความชั่วเป็นตัวตน เห็นที่กำลังยืนเดินนั่งนอนก็เป็นตัวตน นี่การเห็นผิด เกิดกิเลส เกิดทุกข์ ถ้าไม่ใช่ตนเป็นขันธ์ไหน ?

ยืนเดินนั่งนอนก็เป็นรูปขันธ์ นึกเห็นความดีความชั่วจำอารมณ์เบื้องหลังก็เป็น สัญญาเจตสิก อันนั้นเป็นนาม เป็นสัญญาขันธ์ อันนี้เป็นรูปขันธ์ ถ้าเห็นแจ้งว่าไม่ใช่ตน เห็นอันนั้นเป็นรูป เห็นอันนี้เป็นนาม หรือเห็นอันนี้รูปขันธ์ เห็นอันนั้นสัญญาขันธ์ เมื่อเห็นแจ้งมันก็ปล่อยวางเท่านั้น

ท่านว่าทุกข์ให้รู้ เหตุเกิดทุกข์หรือกูหรือตนให้ละ นิโรธ

ความดับทุกข์ ถ้าไม่ใช่ตนแล้วเป็นขันธ์ไหนในขันธ์ ๕ ท่านให้ทำให้แจ้ง ถ้าเห็นแจ้งตามความเป็นจริงมันก็ไม่มีกูเท่านั้นแหละ มันไม่มีขันธ์ไหนเป็นกูในขันธ์ ๕ มันก็เห็นขันธ์ ๕ เป็นขันธ์ ๕ เห็นรูปเป็นรูป เห็นเวทนาคือสุขเฉย ๆ ทุกข์เป็นเวทนา เห็นสัญญา คือ ความจำอารมณ์เบื้องหลังจำบุญบาปดีชั่วเป็นสัญญา นั่งอยู่ก็รูปขันธ์ เห็นความคิดปัจจุบันอนาคตตั้งแต่กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุจธัจจะกุกกุจจะ วิจิกิจฉาความลังเลสงสัย มันเป็นสังขาร ส่วนที่ยืนเดินนั่งนอนเป็นรูปขันธ์ นิวรณ์ทั้ง ๕ เป็นสังขารขันธ์ ความรู้สึกทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ เป็นวิญญาณขันธ์ ยืนเดินนั่งนอน เป็นรูปขันธ์ ได้ยินเสียงด่า ติชมเป็นวิญญาณขันธ์ ทำให้แจ้งในขันธ์ ๕ มันก็หมดอุปาทาน หมดความยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ อันเป็นนามเจตสิกนั้นท่านจึงเรียกว่า เจตสิกทุกข์ ทุกข์เพราะไปยึดเจตสิกธรรม เมื่อไม่ยึดมันก็ดับ

ท่านจึงว่าทุกข์ให้รู้ เหตุเกิดทุกข์ให้ละ นิโรธความดับทุกข์ถ้าไม่ใช่ตนมันเป็นขันธ์ไหนในขันธ์ ๕ ทำให้มันแจ้ง นิโรธความดับทุกข์ทำให้แจ้ง ทำให้เห็นแจ้งไปในทุกขันธ์ว่า ไม่ใช่ตัวตน เห็นขันธ์ ๕ เป็นอนัตตาแล้วมันก็ปล่อยวาง ทุกข์มันก็ดับ

มรรคสัมมาทิฏฐิ คือ ความเห็นชอบ เป็นความเห็นที่ถูกต้องเห็นรูปเป็นรูป เห็นเวทนาเป็นเวทนา เห็นสัญญาเป็นสัญญา เห็นสังขารเป็นสังขาร เห็นวิญญาณ ๖ เป็นวิญญาณขันธ์ เห็นขันธ์ ๕ เป็นขันธ์ ๕ ไม่ใช่กู เมื่อทำให้แจ้งก็ส่งคืนเท่านั้น

ท่านว่านิโรธความดับทุกข์ทำให้แจ้ง เมื่อเห็นแจ้งตามความเป็นจริงก็ส่งคืน ในหลักอริยสัจ ๔ จึงว่าทุกข์ท่านให้กำหนดรู้ รู้ว่าทุกข์ทางกายเป็นอย่างนี้ ทุกข์ทางจิตเป็นอย่างนี้ เหตุเกิดทุกข์ทางกายมาจากความไม่เที่ยง เหตุเกิดทุกข์ทางจิตมาจากอุปาทานในขันธ์ ๕ หรืออุปาทานในวิญญาณในนามเจตสิกคือวิญญาณทั้ง ๖ ว่าเป็นอัตตาตัวตน

ถ้าเห็นขันธ์ ๕ แจ่มแจ้งแล้ว มันก็จะผ่านไป มรรคมีองค์แปดเริ่มจาก สัมมาทิฏฐิท่านให้เจริญ เมื่อสัมมาทิฏฐิเจริญ สัมมาสังกัปปะเจริญ สัมมากัมมันตะ สัมมาวาจา สัมมาอาชีวะเจริญ สัมมาวายามะเจริญ สัมมาสติเจริญ สัมมาสมาธิก็เจริญ เกี่ยวโยงกันไปเหมือนลูกโซ่แล้ว มันก็จะรู้แจ้งอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคแจ่มแจ้งไปตามลำดับ นั้นเป็นพระคุณของพระพุทธเจ้าข้อที่หนึ่ง คือพระปัญญาคุณ

พระคุณข้อที่ ๒ ได้แก่ พระวิสุทธิคุณ การรู้แจ้งอริยสัจ ๔ วนรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ นั้น ทำให้จิตใจของพระองค์ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง ไม่มีราคะ โทสะ โมหะครอบงำอีกต่อไป จึงเกิดความบริสุทธิ์ผุดผ่อง เรียกว่า พระวิสุทธิคุณ เป็นพระคุณเกิดขึ้นอันดับที่ ๒

พระคุณข้อที่ ๓ ได้แก่ พระมหากรุณาธิคุณ คือ เมื่อพระองค์ดับทุกข์พ้นทุกข์เพราะหมดอุปาทานในขันธ์ ๕ แล้ว ก็มีจิตสงสารเพื่อนร่วมเกิดร่วมแก่ร่วมเจ็บร่วมตาย ที่ยังมีความยึดมั่นถือมั่นในรูป

ในเวทนา ในสัญญา ในสังขาร ในวิญญาณ ๖ ว่าเป็นตัวตนอยู่ ที่เรียกว่า มีอุปาทานในขันธ์ ๕ เป็นเหตุให้พระองค์ต้องเดินทางออกเทศนาสั่งสอนประชาชนในชนบทบ้านน้อยเมืองใหญ่ โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เป็นเวลาถึง ๔๕ ปี เริ่มจากออกป่าอิสิ-ปตนมฤคทายวันไปโปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ก่อน ต่อมาก็โปรดท่านยสกุลบุตรพร้อมสหาย แล้วก็ไปโปรดท่านภัททวัคคีย์ จนกระทั่งไปโปรดชฎิล ๓ พี่น้องพร้อมบริวารพันคน ให้บรรลุธรรมตามลำดับ พระองค์ประกอบด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ที่ช่วยแนะนำสั่งสอนผู้คนให้พ้นจากกองทุกข์ โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเป็นเวลา ๔๕ ปี ออกเสด็จไป ๗ แคว้น ๗ รัฐ ๗ ชนบท ด้วยอำนาจของพระคุณข้อที่ ๓ คือ พระมหากรุณาธิคุณ

ด้วยเหตุนี้ พระคุณของพระพุทธเจ้าจึงประกอบด้วย พระ-ปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ นั่นคือ พระคุณของพระพุทธเจ้า

ต่อไปคุณของพระธรรม คุณของพระธรรมคำสอนของพระ-พุทธเจ้าอันมีมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ ข้อมรรคปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ เป็นมรรคที่เป็นโลกุตตระ ส่วนมรรคที่เป็นโลกียคือ มรรคที่เห็นศีลธรรมขั้นพื้นฐาน และมรรคที่เป็นปรมัตถ์ในพระธรรมคำสอนนั้นประกอบด้วยองค์ ๘ อันเป็นทางดำเนินไปสู่พระนิพพาน

มรรคมีองค์ ๘ นั้นคือ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าประกอบด้วยองค์ ๘ มีคุณ ๕ ประการ ได้แก่

๑. เป็นสันทิฏฐิโก คือ ผู้ศึกษาและปฏิบัติจะเห็นแจ้งด้วยตนเอง

๒. เป็นอกาลิโก คือ ให้ผลได้ไม่เลือกกาลเลือกเวลาต่อการปฏิบัติ ไม่เหมือนผลหมากรากไม้ที่ย่อมต้องให้ผลตามฤดูกาลตามเวลา คำสอนของพระพุทธเจ้าจะเป็นส่วนต้นเบื้องบน เช่น อบายมุข ๔ อบายมุข ๖ ที่ว่าเป็นทางแห่งความเสื่อมและความฉิบหาย ผู้ใดประกอบเข้าแล้วความเสื่อมความฉิบหายก็เกิดขึ้น หรือจะเป็นฆราวาสธรรม สัจจะ ธรรมะ ขันติ จาคะ ผู้ใดนำไปปฏิบัติแล้วก็จะได้รับประโยชน์สมควรแก่การปฏิบัติธรรมของฆราวาสนั่นเอง ท่านจึงว่าพระธรรมเป็นสันทิฏฐิโก เป็นอกาลิโก ไม่เลือกกาลเลือกเวลา ปฏิบัติเวลาใดก็ให้ผลเวลานั้น แม้มรรคส่วนสูงขึ้นไป ได้แก่ มรรคมีองค์แปด หากผู้ปฏิบัติดำเนินตามมรรคนั้นแล้ว ทำวิปัสสนาญาณให้เกิดขึ้นจนถึง นิพพานญาณ ก็จะเป็นเหตุให้ไปแจ้งมรรคผลนิพพานได้โดยไม่เลือกกาลเวลา

๓. เอหิปัสสิโก คือ เป็นธรรมที่พิสูจน์ได้ ท้าให้พิสูจน์

๔.โอปนยิโก เป็นธรรมที่วิญญูชนทั้งหลายพึงน้อมมาใส่ตัวมาศึกษา และปฏิบัติ

๕. ปัจจัตตัง เวทิตัพพโพ คือ วิญญูชนผู้ศึกษาแล้วนำไปปฏิบัติก็จะพึงเห็นแจ้งได้ด้วยตนเอง นี่คือ คุณแห่งพระธรรม ได้แก่ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ ที่ผู้ใดได้ฟังพระธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วแล้ว พากันดำเนินเจริญมรรค ๘ ให้เต็มที่ ก็จะเห็นแจ้งในอริยสัจ ๔

ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน ทำวิปัสสนาญาณให้เกิดขึ้น ตั้งแต่นามรูปปริเฉทญาณจนถึงนิพพานญาณ เข้าสู่พระนิพพานได้

มรรคมีองค์ ๘ นั้น จึงเป็นพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรง ไม่ใช่ทุกกรกิริยาอย่างที่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ หลงเชื่อแต่กาลก่อน ไม่ใช่การทรมานกายให้ลำบากด้วยวิธีต่าง ๆ และไม่ใช่กาม-สุขัลลิกานุโยคที่ประกอบตนให้มั่วอยู่ในกาม ทั้งสองทางนี้ไม่ใช่พระธรรมคำสอนที่จะดำเนินไปสู่ความดับทุกข์พ้นทุกข์ ต้องเป็นมรรคมีองค์ ๘ นั่นแหละ คือ พระธรรมที่ประกอบด้วยองค์ ๕ มี สันทิฏฐิโก อกาลิโก เอหิปัสสิโก ธรรมที่พิสูจน์ได้ โอปนยิโก เข้าใจแล้วน้อมนำไปใช้ในแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ อันวิญญูชนผู้ศึกษาแล้วนำไปปฏิบัติอยู่ จะเห็นแจ้งด้วยตนเอง นั่นแหละพระธรรม พระสงฆ์หมู่ชนผู้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าฟังเรื่องมรรค ๘ แล้วพากันเจริญมรรค ๘ เห็นรูปเห็นนามไตรลักษณ์ อริยสัจ ๔ ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน เห็นทุกข์สมุทัย นิโรธ มรรค ผู้ใดเห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าเห็นคืออริยสัจ ๔ ผู้นั้นก็ชื่อว่า รู้จักพระพุทธเจ้า ได้เห็นพระพุทธเจ้า จึงชื่อว่าได้เข้านั่งใกล้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระสงฆ์ สาวกนั้นจึงมี ๔ คือ

๑. สงฆ์สมมุติสงฆ์ธรรมดาที่เป็นปุถุชนอยู่

๒. พระอริยสงฆ์ คือ สงฆ์ที่เกิดจากการเจริญวิปัสสนาได้เห็นอริยสัจ ๔ แล้ว เห็นนิพพาน มีนิพพานเป็นอารมณ์แล้ว พระอริยสงฆ์พวกที่หนึ่งคือพระโสดาบัน พวกที่สองคือสกิทาคามี พวกที่สามคือ

อนาคามี พวกที่สี่ คือ อรหันต์ ตามภูมิธรรมสติปัญญาที่ปฏิบัติของแต่ละรูปแต่ละองค์นั่นแหละ พระสงฆ์สาวก พระอริยสงฆ์เหล่านั้นประกอบด้วยพระคุณ ๔ ประการ

๑. สุปะฏิปันโน คือ ปฏิบัติดี

๒. อุชุปะฏิปันโน คือ ตรงไปตรงมาไม่หน้าไหว้หลังหลอก ไม่ใช่ต่อหน้าโยมเป็นแบบหนึ่ง แต่ลับหลังกลายเป็นอีกแบบหนึ่ง หรือต่อหน้าโยมเป็นพระอรหันต์ ลับหลังโยมเป็นพ่อค้าทำนองนี้เรียกว่าไม่ตรงกับว่าอุชุ คือ ไม่ตรงไปตรงมา อุชุ นั้นหมายถึง การตรงไปตรงมาไม่มีหน้าไหว้หลังหลอก

๓. ญายะปะฏิปันโน ได้แก่ ปฏิบัติเพื่อออกจากกองทุกข์ คือเดินตาม มรรคอันมีองค์ ๘ เพื่อออกจากอัตตานุทิฏฐิ ถอนอัตตานุทิฐิออกจากตาหูจมูกลิ้นกายใจ ออกจากอิริยาบถใหญ่ อิริยาบถกลาง อิริยาบถย่อย ถอนตัวออกจากทุกข์เรียกว่า ญายะปฏิปันโน

๔. สามีจิปะฏิปันโน ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่ผิดเพี้ยนไปจากคำสอนของพระพุทธเจ้า นั่นแหละเป็นลักษณะของพระอริยสงฆ์

เมื่อนาคเข้าใจพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้ว ก็ต้องบอกอสุภปัญจกรรมฐาน กรรมฐานที่ มีผมขนเล็บฟันหนัง ของทั้ง ๕ อย่างนี้ เกิดจากอาหาร ได้มาจากบิดา มารดาแล้วก็เจริญขึ้นด้วยอาหารที่เราบริโภคเข้าไปแล้ว ไปหล่อเลี้ยง ผม ขน เล็บ ฟัน หนังให้

เจริญงอกงาม อาหารที่ฉันเข้าไปแล้ว ก็ไปหล่อเลี้ยงสิ่งเหล่านี้ให้เจริญงอกงาม ส่วนที่เหลือก็ไหลออกทวารทั้ง ๙ ไหลออกทางตาก็เป็นขี้ตา ไหลออกทางหูก็เป็นขี้หู ไหลออกทางจมูกก็เป็นขี้มูกขี้ด่าง ไหลออกทางปาก ก็เป็นเสลด น้ำลาย ไหลออกทางทวารเบาก็เป็นเยี่ยว ไหลออกทางทวารหนักก็เป็นขี้ ไหลออกตามรูขนก็เป็นเหงื่อไคลเปรอะเปื้อนเสื้อผ้า ท่านจึงว่าเป็นสิ่งไม่งาม ผมขนเล็บฟันหนังนั้น เมื่อตั้งอยู่บนที่บนฐาน ก็จำเป็นที่จะต้องได้เป็นภาระต้องทำความสะอาดชำระ ชะล้างกันร่ำไป

ผมนั้น หากทิ้งไว้ ๗ วันไม่ชำระสะสางก็มีกลิ่นเหม็น ฟันตื่นนอนแต่ละวันไม่แปรงฟันไม่ทำความสะอาดก็เหม็น เล็บ ตามปลายมือปลายเท้า ๗ วัน ไม่ตัดไม่แซะออกก็มีกลิ่นเหม็นสกปรกโสโครก ผิวหนัง ๗ วัน ไม่อาบน้ำไม่ฟอกสบู่ก็เข้าใกล้คนอื่นไม่ได้ มันส่งกลิ่นเหม็น ขนผมเล็บฟันหนังจึงเป็นอสุภะ แม้เวลามันหลุดร่วงลงไปในหม้อข้าวหม้อแกงก็กินไม่ได้อีก ขนก็ดีผมก็ดีเล็บก็ดีฟันก็ดีหนังก็ดีถ้ามันตกลงหม้อข้าวหม้อแกง จะเป็นต้มยำปลา ต้มยำไก่ ต้มยำกุ้งก็ตาม ทำให้เกิดความขยะแขยงกินอีกไม่ได้เพราะมันเป็นอสุภะดังกล่าว

ด้วยเหตุนั้น เวลามองเห็นคน ถ้าศึกษาเข้าใจแล้ว เวลามองดูศีรษะก็เห็นผม มองทั่วสรรพางค์กายก็เห็นแต่ขน มองตามปลายมือปลายเท้าก็เห็นแต่เล็บ มองดูปากก็เห็นแต่ฟัน มองทั่วสรรพางค์กายก็เห็นแต่หนังหุ้มอยู่ ผมขนเล็บฟันหนัง จึงเป็นอสุภะ ดังที่กล่าวมาแล้ว

นี่เมื่อเราบอกปัญจกรรมฐานเสร็จแล้ว จึงมอบผ้ากาสายะอันเย็บย้อมด้วยน้ำฝาด ให้นาคไปนุ่งห่มเป็นปริมณฑลแล้วเข้ามารับศีลเป็นลำดับต่อไป นี่เป็นหลักการสอนนาคให้เขาเข้าใจเสียก่อน

ในการกล่าวธรรมมิกถาสำหรับวันนี้ ก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้แต่เพียงเท่านี้ ขออนุโมทนาสาธุการแก่ทุกท่านผู้สนใจฟังธรรม จงเป็นพลวปัจจัยให้ทุกท่านได้ธรรมภาคี ให้มีการรู้แจ้งแทงตลอดในคุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกา และโอวาทสอนนาคตอนที่จะบวช จะได้เกิดความเข้าใจมีธรรมเป็นประทีปส่องทางให้ได้ปฏิบัติตนดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีของพระศาสนา นำมาซึ่งประโยชน์สุขทั้งส่วนตนและส่วนรวมโดยทั่วหน้ากันทุกท่าน ดังเทศนามาด้วยประการฉะนี้

(ให้พร)

****

ศีลห้า

❀❀❀

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

สีเลนะ สุคะติง ยันติ　　สีเลนะ โภคะสัมปะทา

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ　　ตัสมา สีลัง วิโสธเยติ

ธรรมกถา ณ โอกาสบัดนี้ ขออัญเชิญจตุธรรมคำสอนแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ในเรื่องศีลกถา มาแสดงแก่พี่น้องสาธุชนชาวตำบลคอกคอน โดยทางคณะสงฆ์อันมีท่านพระเดชพระคุณท่านพระครูเจ้าคณะอำเภอได้กำหนดขึ้นมา โดยจัดให้มีการเยี่ยมเยียนประชาชนด้วยการอบรมศีลธรรมตามเวลาอันควร

ธรรมกถาที่ได้ยกขึ้นเบื้องต้นในวันนี้ก็คือ เรื่องศีล ในศีลกถากล่าวถึงศีล ได้แก่ เบญจศีล ๕ เบญจธรรม ๕ จัดว่าเป็นคุณธรรมของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ขาดศีล ๕ ธรรม ๕ แล้ว ก็ชื่อว่าจิตใจเสื่อมจากความเป็นมนุษย์แล้ว เป็นมนุษย์ที่เสื่อมจากความเป็นเทวดา ท่านกล่าวถึงอานิสงส์ของศีล ๕ ข้อนั้น มีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ผู้มีศีลจะอยู่เป็นสุข ไม่ต้องโทษอาญา ไม่ถูกจับกุมโทษไม่มีใครจับหมายใส่ความคนที่มีศีล พี่น้องทั้งหลาย จะเห็นคนในเรือนจำส่วนมากเป็นคนขาดศีล บางคนฆ่าเขาตายก็ผิดศีลข้อที่ ๑ เขาจับได้ไล่ทันก็เข้าคุกเข้าตะราง บางคนลักขี้ปล้นก็ผิดศีลข้อ ๒ คือ

อทินนาทาน ถูกจับได้ก็เข้าคุกเหมือนกัน บางคนข่มขืนทำชำเรา ก็ผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉาจาร ถูกเขาจับได้ไล่ทันก็เข้าคุกเข้าตะราง บางคนไปต้มตุ๋นหลอกลวงชาวบ้าน เป็นพวก ๑๘ มงกุฎ ถูกจับได้ก็เข้าคุกเข้าตะราง บางคนค้ายาเสพติด ติดยาเสพติดก็ผิดศีลข้อ ๕ ถูกจับได้ไล่ทันก็เข้าคุกเข้าตะรางเช่นกัน ฉะนั้น ท่านจึงนิมนต์พระไปให้ศีลไปเทศน์ให้คนคุกฟังทุกๆ ๗ วันที่เรือนจำนั้น เพื่อให้คนไม่มีศีลสำนึกได้ว่า ที่ตนเองจะต้องได้ไปอยู่ที่นั่น ก็เพราะว่าขาดศีล ถ้าศีลไม่ขาดก็จะอยู่เป็นปกติสุขธรรมดาอย่างพวกเรา คนที่ต้องโทษเหล่านี้ถ้าครบกำหนดที่ถูกขังแล้ว เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกมา แล้วยังไปล่วงศีลอีกเหมือนเดิมก็ต้องกลับเข้าคุกไปอีก เป็นครั้งที่ ๒ หรือครั้งที่ ๓ ถ้าใครเข็ดหลาบแล้ว ไม่ล่วงศีลอีก ก็ไม่ต้องเข้าคุกเข้าตะราง คุกตะรางจึงเป็นทุคติในภูมิมนุษย์ เป็นที่ไปไม่ดี เป็นที่อยู่ของคนขาดศีล

คนที่นั่นจะอยู่อย่างหมดอิสรภาพ หมดเสรีภาพ ไม่เป็นตัวของตัวเอง จะหลับจะนอนก็ต้องอยู่ที่คนอื่นสั่ง จะอยู่จะกินจะพักผ่อนแม้ในวันเสาร์วันอาทิตย์ ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้คุมเขาสั่ง ไม่เป็นตัวของตัวเองเลย ไม่เหมือนกับพวกเราที่อยู่ข้างนอกคุก คุกจึงจัดเป็นทุคติในเมืองมนุษย์ เป็นที่ไปไม่ดี เป็นที่อยู่ของคนขาดศีล

ในบาลีว่าไว้ว่า สีเลนะ สุคติง ยันติ หมายความว่า ถ้ามีศีลก็จะถึงสุคติ จะอยู่อย่างเป็นสุข อย่างพวกเราแม้จะล่วงศีลบ้างก็นิดหน่อยไม่ถึงที่สุด ไม่ต้องโทษทางอาญา อย่างเช่น ฆ่าสัตว์ทำอาหาร ฆ่าเป็ดไก่ ปู ปลา ก็ชื่อว่าขาดศีลอยู่บ้าง แต่ไม่ถึงที่สุด ไม่เหมือนการฆ่า

มนุษย์ ถ้าฆ่ามนุษย์ก็ถึงที่สุด ก็มีโทษทางอาญา เราจึงอยู่กันสบาย ๆ มนุษย์นี้เป็นสุคติ เบื้องต้น ท่านเรียกว่า สุคติภูมิ

มนุษย์นั้น ท่านว่า นอกจากจะต้องมีเบญจศีล ๕ ข้อ แล้วยังต้องมีเบญจธรรม ๕ ข้อคู่กันกับศีล ๕ ด้วย อันเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ที่เรียกว่า มนุสสธรรม ได้แก่

๑. **ความเมตตา** ถ้าใครมีเมตตาธรรมแล้ว ย่อมทำให้ไม่ล่วงปาณาติบาต ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ทำปาณาติบาตไม่ลง เพราะอำนาจของเมตตาธรรมที่มีอยู่ประจำในใจ จึงทำให้ศีลข้อที่ ๑ บริสุทธิ์บริบูรณ์

๒. **สัมมาอาชีวะ** ได้แก่ การเลี้ยงชีพในทางสุจริต ไม่เลี้ยงชีพในทางทุจริต รังเกียจการเลี้ยงชีพทางทุจริตเหมือนรังเกียจมูตรคูถ มูตร ก็หมายถึง ปัสสาวะ คูถ ก็หมายถึง อุจจาระ ฉะนั้น คนที่มีสัมมาอาชีพอยู่ในใจจึงไม่เลี้ยงชีพในทางทุจริต ไม่มีการลักเล็กขโมยน้อย ไม่มีการจี้ปล้น หรือไปฆ่าผู้อื่นเพื่อชิงทรัพย์เขา การที่จะเบียดเบียนเอาของผู้อื่นมาเลี้ยงชีพตนจึงไม่มี หากบุคคลใด มีคุณธรรมข้อสัมมาชีพอยู่ประจำใจแล้ว ย่อมเว้นจากทุจริต ทำอทินนาทานไม่ลง สัมมาอาชีวะ จึงเป็นเหตุทำให้ศีลข้อที่ ๒ บริสุทธิ์

๓. **กามสังวร คือ** การสำรวมในกาม ถ้าเป็นผู้ชาย ก็ยินดีเฉพาะภรรยาตัวเอง ถ้าเป็นผู้หญิงก็ยินดีเฉพาะสามีของตัวเอง ไม่ล่วงเกิน ไม่นอกจิตนอกใจ ผู้ชายก็ไม่เจ้าชู้ ผู้หญิงก็ไม่นอกใจสามี มีผัวเดียวเมียเดียว ชื่อว่า กามสังวร เป็นธรรมะข้อ ๓ บุคคลผู้มีธรรมข้อนี้ ย่อมเป็นเหตุให้ศีลข้อที่ ๓ บริสุทธิ์ผุดผ่อง

๔. **สัจจะ** ได้แก่ เป็นผู้ที่ถือแต่คำสัตย์ความจริง ไม่กล่าวคำเท็จ ไม่ล่วงคำหยาบ ไม่กล่าวคำส่อเสียด และคำเพ้อเจ้อ กล่าวแต่คำสัตย์ความจริงเท่านั้น ฉะนั้น ผู้ที่มีสัจจะ ย่อมเป็นเหตุให้ไม่ล่วงศีลข้อที่ ๔ คือ มุสาวาท จัดเป็น วจีทุจริตที่มี ๔ อย่างได้แก่ พูดเท็จคือมุสาวาท พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด ยุยงให้คนแตกกันเรียกว่าส่อเสียด พูดจาเพ้อเจ้อ พูดจาไม่เคารพคนถาม เช่น เขาถามว่ามาจากไหน ? ก็ตอบว่า มาจากข้างหลัง ถามว่าจะไปไหน? ก็ตอบว่า จะไปข้างหน้า เรียกว่าพูดเพ้อเจ้อ

คนที่มีธรรมะข้อที่ ๔ คือ มีสัจจะนั้น ย่อมไม่ล่วงศีลข้อที่ ๔ คือ ไม่ล่วงมุสาวาท

๕. **สติปัญญา** ผู้มีสติปัญญาจะไม่แตะต้องของเสพติดมึนเมาโดยประการทั้งปวง คนมีสติปัญญารู้ว่า อันใดมีโทษ ก็รู้ว่ามีโทษ และย่อมเว้นจากของมีโทษ คนมีปัญญาย่อมรู้ว่า อันใดมีประโยชน์ก็รู้ว่ามีประโยชน์ ย่อมประกอบแต่สิ่งที่มีประโยชน์ เช่น ในหลักธรรมนั้นท่านแสดง โทษของการดื่มสุราอย่างเดียวมีถึง ๖ อย่าง ถ้าเห็นโทษแล้วก็จะไม่แตะต้อง ไม่ดื่ม ไม่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ก็มีโทษถึง ๔ อย่างเฉพาะบุหรี่อย่างเดียว เราจะเห็นวันที่เขางดสูบบุหรี่โลก เขาประกาศไปทั่วโลก รณรงค์เรื่อง การงดสูบบุหรี่ เพราะการสูบบุหรี่ทำให้คนตายเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เริ่มจาก ๓ ล้านคนต่อปีมาเป็น ๔ ล้านคน จนถึง ๕ ล้านในปัจจุบันนี้ต่อปี ต่อไปสูบจัด ๆ หนักเข้า ก็เป็นมะเร็งปอด หรือถ้าไม่เป็นมะเร็ง ก็จะทำให้เส้นเลือดอุดตัน พอเส้นเลือดอุดตันก็

ทำให้เส้นเลือดในสมองแตกตายไปเลย ถ้าเส้นเลือดฝอยแตก ก็เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต ถ้าเป็นที่เส้นเลือดใหญ่ก็หัวใจวาย ตายไปก็มี นอนหลับตอนเย็น ตอนเช้ากลายเป็นศพไปแล้ว หรือบางทีนั่งดูโทรทัศน์ก็ฟุบลงต่อหน้าจอโทรทัศน์ ไม่กลับฟื้นอีก เหล่านี้เป็นโทษของการสูบบุหรี่ หัวใจวายเพราะควันบุหรี่ทำให้เส้นเลือดอุดตัน นอกจากนั้นยังทำให้เป็นโรคถุงลมโป่งพอง หายใจได้ไม่เต็มปอด หนัก ๆ เข้าก็ตายเหมือนกัน นอกจากนั้น บุหรี่ยังทำให้หลอดลม ถุงลมมีปัญหาหายใจลำบาก บางคนเอาสายยางใส่ไว้ให้หายใจออกทางคอ พูดก็ไม่มีเสียง เพราะโทษของการสูบบุหรี่ทั้งนั้น เขารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ แต่ละปีเขาประกาศเรื่องคนที่ตายเพราะบุหรี่ ได้ยินว่ามันเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ฉะนั้น คนมีสติปัญญาจึงรู้โทษ โดยของที่มีโทษก็รู้ว่ามีโทษสิ่งไหนที่เป็นประโยชน์ก็รู้ว่าเป็นประโยชน์ จึงเลิกสิ่งที่เสพติดมึนเมาทั้งปวง ไม่แตะต้อง ตั้งแต่ แม่โขง แสงโสม หงส์ฟ้า หมาก บุหรี่ เหล้าขาว เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา เบนซิน ยาบ้า ยาเค ยาอี โคเคน เป็นต้น

ของเสพติดอะไร ๆ ที่เกิดมาใหม่ในสมัยนี้ แม้ว่าจะไม่มีในสมัยพุทธกาล ถึงมันจะเกิดขึ้นทีหลังก็ตาม แต่ก็สามารถสงเคราะห์เข้ากับของเสพติดที่มีก่อนได้ในมหาปเทส ๔ ที่ท่านสงเคราะห์ไว้ตามลำดับ ด้วยเหตุนั้น คนที่มีปัญญาจึงไม่แตะต้องของเสพติดมึนเมา สติปัญญา จึงเป็นเหตุทำให้บุคคลรักษาศีลข้อ ๕ ได้ คือ ข้อเว้นการการดื่มสุรา ศีลข้อนี้จึงบริสุทธิ์ นับตั้งแต่ สุราจนถึงมัชชะ **สุรา** บทหนึ่ง

เมระยะ คือ เมรัยบทหนึ่ง มัชชะ บทหนึ่ง ปะมาทัฏฐานา เวร คือ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททั้งหมด

ฉะนั้น คนที่มีปัญญาจึงรู้โทษ รู้ว่าสิ่งที่มีโทษโดยความมีโทษ และรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จะไม่แตะต้องของเสพติดมึนเมา ไม่เสพเองด้วยและไม่ค้าด้วย ฉะนั้น ศีลจึงพาให้อยู่เป็นสุขอันเป็นคุณข้อที่ ๑

๑. สีเลนะ สุคะติง ยันติ หมายความว่า ศีล ทำให้ถึงสุคติ อยู่เป็นสุข

๒. สีเลนะโภคะสัมปทา หมายความว่า ศีลนั้น ทำให้โภคะสมบัติมั่นคง ครอบครัวก็มั่นคง

คนที่มีรายได้น้อยก็มั่นคงน้อย คนที่มีรายได้มากก็มั่นคงมาก เพราะมีศีลแล้ว จะไม่แตะต้องของเสพติดมึนเมาโดยประการทั้งปวง ไม่จับจ่ายสิ่งที่เป็นของเสพติด ทำให้ประหยัดรายจ่าย นอกจากนั้น ครอบครัวก็มั่นคง ในครอบครัวที่มีศีลแล้ว จะไม่ทะเลาะวิวาทกัน จะไม่เกิดการหย่าร้าง ทำให้ครอบครัวมั่นคง ทรัพย์สมบัติก็มั่นคงอีก ครอบครัวที่ขาดศีล ส่วนมากจะบ้านแตกสาแหรกขาด อยู่กันอย่างไม่มั่นคง ถ้าพ่อแม่แตกแยกกัน ลูก ๆ ก็ว้าเหว่ ไม่รู้จะอยู่กับพ่อดีหรืออยู่กับแม่ดี ทำให้ไม่ได้รับความอบอุ่น

แต่ครอบครัวที่มีศีล ลูก ๆ ก็ได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ที่ไม่มีการแตกแยก จึงเกิดความมั่นคง ทั้งโภคะสมบัติสมบัติก็มั่นคง ทั้งจิตใจของคนในครอบครัวก็มั่นคง ในการอยู่ร่วมกัน

๓. สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ในที่นี้ นิพพุติ แปลว่า เย็นใจ ถ้าภรรยามีศีล สามีก็เย็นใจ ไม่คิดว่าภรรยานอกใจเพราะเขามีศีล ๕ ถ้าสามีมีศีล ภรรยาก็เย็นใจ ไม่คิดว่าสามีจะเจ้าชู้ ไปมีอีหนูแอบอยู่นอกบ้าน เพราะเขามีศีล ๕ ถ้าลูก ๆ มีศีล ๕ กันทุกคน ผู้เป็นพ่อ เป็นแม่ก็ดีใจ ไม่เป็นห่วงว่าลูกจะค้าหรือเสพ ยาบ้า ยาเสพติด ไม่ไปลักไปจี้ไปปล้นใคร ไม่ต้อง เพราะพวกเขามีศีล ๕

ถ้าขาดศีล ๕ แล้ว ก็ไว้ใจไม่ได้ ไม่ถึงบทนิพพุติ นิพพุติแปลว่า เย็นใจ ในบทที่ว่า สีเลน นิพพุงติง ยันติ ถ้ามีศีลก็ไว้ใจ เย็นใจได้ ถ้าขาดศีลแล้ว ก็เป็นอย่างที่เห็นในข่าวนั่นแหละ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาจะเห็นข่าวในทีวี ลูกฆ่าพ่อฆ่าแม่ เพราะมันขาดศีล มันติดยาเสพติด จะขอเงินของทองจากพ่อจากแม่ พ่อแม่ขัดขวางไว้ เพราะถ้ามันได้เงินไปแล้วมันจะไปเสพ จะไปซื้อยาเสพติด ลูกมันฆ่าทั้งพ่อทั้งแม่เลย เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว นี่เพราะขาดศีลแล้ว มันไว้ใจไม่ได้ ขนาดเป็นพ่อแม่ มันก็ฆ่าได้ ถ้าผัวขาดศีลก็เหมือนกัน เมียขาดศีลก็เหมือนกันท่านว่าไว้ ถ้าขาดศีลจะเกิดความวิบัติ ๕ ประการ

๑. ราชภัย ได้แก่ จะต้องโทษทางอาญา ถ้าขาดศีลจะต้องโทษอาญา อย่างที่ยกตัวอย่างข้างต้นมาแล้วว่า ถ้าขาดศีล ฆ่าคนตายก็ต้องโทษอาญา ถ้าลักขโมยจี้ปล้นหรือฉ้อโกงคอรัปชั่นก็ต้องโทษอาญา ถ้าไปข่มขืนกระทำชำเราก็ต้องโทษทางอาญา ไปต้มตุ๋นหลอกลวงผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายก็โทษทางอาญา ไปค้ายาเสพติด ติดยาเสพติดก็ต้องมีโทษอาญา เรียกว่า ราชภัย

๒. โจรภัย เมื่อไม่มีศีลก็จะเกิดโจรขึ้นแม้ในบ้าน ถ้าแม่บ้านขาดศีล แม่บ้านก็เป็นโจร ความสุขที่เคยให้กับสามี รักลูกรักผัว เงินทองที่เคยเก็บหอมรอมริบเพื่อเก็บไว้ใช้ในครอบครัวกับลูกกับผัวของตนเอง ก็กลับเอาเงินนั้นไปปรนเปรอชายอื่นนอกบ้าน คบชู้นอกบ้าน อย่างนี้เรียกว่า ภรรยาเป็นโจร

ถ้าสามีขาดศีล ก็เป็นโจรอีกเหมือนกัน ความสุขที่เคยให้กับภรรยา ก็เอาไปให้อีหนูนอกบ้าน เงินทองที่เคยเก็บหอมรอมริบไว้ใช้ในครอบครัว รักลูกรักเมีย ก็เอาไปปรนเปรอให้อีหนูนอกบ้าน อย่างนี้เรียกว่า สามีเป็นโจร

ถ้าลูกขาดศีล มันก็เป็นโจร ถ้ามันติดยาเสพติด เมื่อไม่ได้เสพมันก็ต้องลักขโมยเงินพ่อแม่เอาไปซื้อยาเสพติด หรือบางทีขอไม่ได้ก็ฆ่าพ่อแม่ อย่างนี้ก็เรียกว่า ลูกเป็นโจร เพราะขาดศีล ท่านเรียกชนิดนี้ว่า โจรภัย มีโจรในบ้าน

๓. อุทกภัย น้ำท่วมทรัพย์สมบัติ สมบัติในบ้านโดนน้ำท่วม น้ำฟ้าน้ำฝนถึงจะท่วมก็เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น แต่น้ำชนิดนี้ เกิดจากการขาดศีล จะท่วมได้ตลอดทั้งปี ไม่มีแล้ง ไม่มีฝน ไม่มีหนาว ท่วมได้ทั้ง ๓ ฤดู ถามว่า น้ำอะไร? ให้ลองคิดดู

ตอบว่า ก็น้ำแม่โขง น้ำแสงโสม น้ำหงส์ฟ้า น้ำสาเก เหล้าขาว สาโท จนกระทั่งน้ำหมาก ปีหนึ่ง ๆ เราสิ้นเปลืองเงินทองจากน้ำเหล่านี้ไม่ใช่น้อยเหมือนกัน บางคนสิ้นเนื้อประดาตัว ทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่แบ่งสันปันส่วนให้ เรือกสวนไร่นา บ้านช่องห้องหอ ก็ถึงความ

หมดเนื้อหมดตัวไปเพราะโดนน้ำท่วม เคยเห็นมากมายหลายแห่งที่ต้องหมดสิ้นไป ดังที่เคยปรากฏให้เห็นอยู่ เนื่องจากน้ำเมา น้ำท่วมทรัพย์สมบัติหรือมรดกที่พ่อแม่แบ่งสันปันส่วนให้ ก็เพราะน้ำเมาเป็นต้นเหตุ ท่านจึงเรียกว่าอุทกภัย คือ ภัยจากน้ำท่วมทรัพย์สมบัติ

๔. อัคคีภัย คือ ไฟไหม้ทรัพย์สมบัติ ของเสพติดมึนเมาบางอย่างเวลาจะเสพจะสูบต้องใช้ไฟเผา หรือจุดไฟเผาเสียก่อน อย่างเช่นบุหรี่ จะสูบแต่ละมวนก็ต้องจุดไฟเผา กัญชา ทหารปืนกล ทหารปืนใหญ่ เวลาจะสูบแต่ละทีก็ต้องจุดไฟเผา แม้พวกสูบฝิ่นก็เหมือนกันเวลาจะสูบก็ต้องจุดไฟเผา พวกสูบเฮโรอีน อย่างที่เขาจับได้เมื่อคืนวานนี้ทางปักษ์ใต้ คนทางเหนือเอาไปขายที่ทางปักษ์ใต้ เวลาจะสูบเฮโรอีนก็ต้องใช้ไฟเผาเหมือนกัน เวลาจะฉีดเข้าเส้น ก็เอาผงขาวใส่ช้อนสแตนเลส จุดเทียนลนข้างล่าง เมื่อมันร้อนแล้ว ผงขาวก็ระเหยเป็นน้ำ เอาสลิ๊งดูดขึ้นมาแล้วฉีดเข้าเส้นให้กันและกันอย่างนี้ เรียกว่าไฟไหม้ทรัพย์สมบัติ หรือจะดมจะสูบ จะสูดดมไอระเหย เอาหลอดดูดก็เหมือนกัน เอาผงขาวใส่กระดาษซองบุหรี่ แล้วจุดไฟลนข้างล่างมันจะระเหยเป็นน้ำระเหย เอาหลอดดูด เอาไอมัน ของเสพติดเหล่านี้เรียกว่าอัคคีภัย ไฟไหม้ทรัพย์สมบัติ เพราะเวลาเสพจะต้องใช้ไฟลนเสียก่อน จึงจะเสพจึงสูบได้

ไฟไหม้บ้านเรือน จะไหม้เฉพาะตัวอาคารบ้าน แต่ถ้าเป็นไฟยาเสพติด ๔-๕ อย่างดังที่กล่าวมาแล้ว คนใดติดจนโงหัวไม่ขึ้น มีบ้านก็หมดบ้าน มีไร่มีนาก็หมดทั้งไร่ทั้งนา เรียกว่า โดนไฟไหม้ทรัพย์

สมบัติฉิบหายวายวอดไป เพราะไฟไหม้ จึงชื่อว่า อัคคีภัย ไฟไหม้สมบัติ

๕. วาตภัย คือ ลมพัดเอาทรัพย์สมบัติไปหมด ลมชนิดนี้ในสมัยก่อนพัดเดือนละ ๓ ครั้ง มันจะมาพัดทุก ๆ วันที่ ๑ วันที่ ๑๖ และวันที่ ๒๐ ของเดือน ขอเพียงได้ข่าวว่าใครฝันอะไรเถอะ ที่ไหน อาจารย์ไหน วัดไหน ถ้ำไหน สำนักไหน เพียงได้ยินข่าวเท่านั้น เงินในกระเป๋าก็ปลิวไปตามลม นี่เรียกว่า วาตภัย ลมพัดทรัพย์สมบัติไปหมด แต่ปัจจุบันนี้ มันพัดทั้ง รอบเช้ารอบบ่าย คือ พวกเล่นหุ้น

คนใดขาดศีล ๕ ความวิบัติ ๕ ประการจะเกิดขึ้นกับคนนั้น ถ้าคนใดมีศีล ๕ ความวิบัติ ๕ ประการก็จะไม่มี ทรัพย์สมบัติจะมั่นคง จะไม่มีความฉิบหายทั้ง ๕ ประการนี้เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในทรัพย์สมบัติ ถ้าใครรักษาศีลดีแล้วก็จะได้รับความสุข ๓ อย่าง ถ้าใครขาดศีลก็จะเกิดโทษ ๕ ประการดังที่กล่าวมาแล้ว นั่นแหละคือ ศีลกถา

ท่านว่าคนเราถ้าขาดศีล ๕ แล้ว จะไม่เป็นมนุษย์ จะไปเป็นอย่างอื่น ต่ำกว่าความเป็นมนุษย์ เพราะศีล ๕ เป็นคุณธรรมของมนุษย์โดยพื้นฐาน

เพราะมนุษย์จะต้องมีศีล ๕ ถ้าต่ำกว่าศีล ๕ จะด้วยความโลภ ด้วยความโกรธ ความหลง อย่างใดอย่างหนึ่ง ท่านว่าตกอบาย อบาย เรียกว่าความเสื่อม จิตใจเสื่อมจากศีล ๕ เสื่อมจากมนุษย์ธรรม ๕ ข้อ ถ้าขาดศีล ๕ ขาดธรรม ๕ แล้ว ก็ชื่อว่าต่ำกว่ามนุษย์ ไม่ได้เป็นมนุษย์

ในมาลัยสูตรจัดมนุษย์ไว้ ๕ ประเภท ดังนี้

๑. **มนุสสเปโต** คือ มีร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเปรต ด้วยอำนาจของโลภะ คือ ความโลภที่ครอบงำจิตใจ ความอยากได้นั้น ถ้าอยากได้ในทางที่ชอบโดย มีความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากินในทางที่ถูกที่ควร ก็เป็นความขยันหมั่นเพียร ไม่จัดเป็นโลภะ ท่านกล่าวไว้ว่า คนจะล่วงจากความทุกข์ยาก ด้วยความขยันหมั่นเพียร ความเพียรนั้น ก็ไม่จัดว่าเป็นไปกับโลภะ แต่ถ้าอยากได้แล้วหาวิธีรวยทางลัด ลักเล็กขโมยน้อย จี้ปล้น ฆ่าเจ้าเอาของ จับตัวเรียกค่าไถ่ จนกระทั่งฉ้อฉลกลโกง ตามลำดับ อย่างนั้นเป็นโลภะที่ให้โทษมาก

๒. **มนุสสนิรโย** เป็นมนุษย์สัตว์นรก คือ ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นสัตว์นรก เพราะอำนาจโทสะครอบงำ เพราะเหตุแห่งโทสะ เมื่อตายไปก็จะทำให้ตกนรกหมกไหม้

๓. **มนุสสดิรัจฉาโน** ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นสัตว์เดรัจฉาน ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ สิ่งที่ดีชั่ว คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ไม่รู้จักทั้งนั้น เหมือนช้าง ม้า โค กระบือ หมู หมา เป็ด ไก่ เหมือนสัตว์เดรัจฉาน เพราะไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ เรียกว่ามนุสสดิรัจฉาโน

มนุษย์ ๓ ประเภท นี้ เป็นผู้เสื่อมจากมนุสสธรรม เสื่อมจากศีล ๕ เสื่อมจากธรรม ๕ ต้องพากันไปตกอบาย เป็นมนุษย์เพียงร่างกาย แต่จิตใจถูกครอบงำด้วยความโลภ ความโกรธ

๔. **มนุสสภูโต** หรือ มนุสสมนุสโส ร่างกายเป็นมนุษย์ ใจก็เป็นมนุษย์อีก เป็นมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีมนุสสธรรม ๕ ข้อ มี

ศีล ๕ ข้อ เป็นพื้นฐานของจิตใจ มนุษย์ประเภทนี้ ท่านว่าเป็นมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ไม่เสื่อมจากความเป็นมนุษย์

๕. **มนุสสเทโว** ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่มีใจเป็นเทวดา เป็นผู้มีหิริ มีโอตตัปปะมาก มีมนุษยธรรม หรือมีธรรมเป็นเครื่องอันอยู่ของเทวดา ๒ ข้อ ท่านแสดงธรรมที่ทำให้คนเป็นเทวดา มี ๒ ข้อ ได้แก่

๑. หิริ ความละอายต่อการทำชั่ว พูดชั่ว คิดชั่ว

๒. โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อผลแห่งการทำชั่ว พูดชั่ว คิดชั่ว ถ้าใครมีธรรมะ ๒ ข้อ คือ หิริ โอตตัปปะอยู่ในใจแล้ว คนนั้นร่างกายเขาเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเทวดา จึงเรียกว่ามนุสสเทโว หรือถ้าสูงขึ้นไป มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ก็เป็นเทวดาชั้นสูงที่เรียกว่าพรหม มีพรหมวิหาร ๔ อยู่ในหัวใจ เรียกว่า เป็นเทวดาชั้นสูงเป็นพวกพรหม เป็นต้น

ทีนี้เรามาพูดว่า ทำไม มนุษย์จึงเป็นเปรตได้ ? ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเปรตได้เพราะอะไร ?

ตอบว่า เพราะโลภะเป็นต้นเหตุ โลภมูลจิต เป็นจิตมีความโลภครอบงำจิตใจ ทำตามอำนาจความโลภ อยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง จึงแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือเปรตชั้นต่ำหากินซอบในที่มืด หากินด้วยการลักเล็กขโมยน้อย หากินในที่ลับหูลับตา เวลาพวกเรานอนหลับ สุนัขมันเห่าขึ้นมา ท่านว่าเปรตมันหาลงกินในตอนกลางคืน

ท่านบอกว่าเปรตมือใหญ่ มือยาว ที่ว่า มือใหญ่เท่าใบตาลนั้น ก็เพราะมันจับวัวของใครจับควายของใครก็ได้ มันจับหมูเป็ดไก่ของใครก็ได้ และที่ท่านบอกว่า เปรตมือยาว ก็เพราะว่า หากบ้านใครประตูหน้าต่างปิดไว้ไม่ดี พวกมือยาวก็เข้างัดแงะ เวลาเจ้าของบ้านไม่อยู่บ้าน ถ้ามันเข้าทางประตูหน้าต่างเขาไม่ได้ ก็เปิดหลังคาบ้านเขา เพราะมือมันยาว มันก็เปิดกระเบื้อง เปิดสังกะสีได้

มันลงไปถึงห้องนอน บ้านใครมีทองมีหยองอยู่ในตู้ มันก็งัดแงะเอาไปหมด ขนาดประตูหน้าต่างของเขาก็ถูกปิดไว้เรียบร้อย มันยังเปิดหลังคาบ้านเขาได้เลย แบบนี้พวกเราก็ได้ยินกันอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะบ้านคนมีเงินมีทอง พอไปทำงาน ปิดประตูหน้าต่างไว้อย่างแน่นหนาเป็นอย่างดี พวกเปรตมันเข้าไม่ได้ มันก็อุตส่าห์เปิดหลังคาบ้านของเขา มันเปิดเพดานแล้วก็ลงไปในห้องนอน งัดตู้เอาของมีค่า ไม่ว่าจะเป็นเงินทองหรือของมีค่า มันเอาไปหมด พวกนี้เรียกว่า เปรตชั้นต่ำหากิน หากินเพราะมือใหญ่ มือยาว มือเท่าใบตาลหากินในที่ลับหูลับตา ถ้าพวกมันผ่านไปตามรั้วตามสวนของชาวบ้านเขา มันก็ลักฟักแฟงแตงเต้า อย่างในตอนกลางวันอย่างนี้ มันก็เหลียวมองหน้ามองหลัง มองซ้ายมองขวา เมื่อมองแล้วไม่เห็นผู้คนตรงบริเวณที่ลับหูลับตาคน เปรตมือยาวมันก็เข้าไปในสวนเขา ทำข้าวของเขาเสียหายไปเป็นทาง เพราะเปรตมันผ่านไปตรงนั้น โบราณท่านว่าเปรตพวกนี้ ร่องรอยไม่เหมือนรอยมนุษย์

ในสมัย ๖๐ ปีก่อน ยังไม่มีรองเท้ากัน ตีนเปล่าทั้งนั้นแหละ ไม่เหมือนเดี๋ยวนี้ มีรองเท้าเท่ากันหมด มองดูไม่รู้ว่าเป็นรอยเท้าใคร สมัยนั้นพวกเปรตมันจะเข้าไปลักวัว ลักควาย ตามใต้ถุนบ้านของชาวบ้าน หรือจะเข้าลักฟักแฟงแตงเต้าตามรั้วตามสวน เวลาฝนตกเช่นอย่างหน้าฝนนี้ มันจะปรากฏรอยตีนเปรตอยู่ตามทางเดินนั่นแหละ เวลามันเดิน มันกลัวเขาจำรอยตีนมันได้ มันก็จะเขย่งเดินเฉพาะปลายตีน เห็นแต่รอยปลายตีนเป็นขยุ้มๆ เข้าไปในคอกวัว คอกควาย เข้าไปในสวนของชาวบ้านเขา ดังนั้น รอยตีนของใครก็จำไม่ได้ เพราะมันมีแต่รอยปลายตีน มันเท่ากันหมด นั่นรอยตีนเปรต

ดังนั้น เดี๋ยวนี้ ตามร้านสรรพสินค้าต่าง ๆ เขาจึงต้องติดโทรทัศน์วงจรปิดไว้ เพื่อจับเปรตเปรตที่จะมาลักสิ่งเอาของตามห้างนั่นแหละ

ความโลภเหล่านี้ นอกจากจะทำให้เป็นเปรตชั้นต่ำแล้ว ยังทำให้เกิดมีเปรตชั้นสูงขึ้นมาอีก ท่านว่าเปรตชั้นสูงมีที่อยู่ที่กินเป็นวิมาน เรียกว่า **เวมานิกเปรต** อยู่ในวิมานก็จริง แต่จิตใจกลับชั่วช้าสามานย์ ไม่มีศีล ๕ ไม่มีธรรม ๕ ไม่มีหิริโอตัปปะ หากินฉ้อฉลกลโกง ฉ้อราษฎร์บังหลวง คอรัปชั่น โกงพี่โกงน้องโกงหลวง ยักยอกหลอกลวงโดยประการต่าง ๆ ท่านว่า เวมานิกเปรตนี้ ท้องมันเท่าภูเขา แต่ปากเท่ารูเข็ม คือความต้องการ มันอยากได้ มันอยากโตมันมาก ถ้าเอาแต่เงินเดือนมันไม่พอ ต้องฉ้อฉลใช้กลโกง ใช้ตำแหน่ง สูบกินงบประมาณหลวงที่จะออกแต่ละปีแต่ละงวด

เปรตพวกนี้ เวลานอนก็นอนก่ายหน้าผากพยายามคิดหาอุบายว่า งบประมาณงวดนี้จะเอาเท่าไหร่ กลางคืนก็จะนอนไม่หลับ จะหลับเอาก็ตอนตีสามตีสี่ เพราะความโลภ มันเป็นไฟ

โลภะ คือ ความอยากได้มันเป็นฟืนเป็นไฟ คิดอ่านหาทางฉ้อโกง นอนไม่หลับ ฉ้อฉลกลโกง ท่านกล่าวไว้ว่ามีบ้านเป็นวิมาน บางทีก็เป็นนายทุน นายทุนเงินกู้นอกระบบนี่ก็อีกพวกหนึ่ง กลางคืนเสวยกรรมนอนไม่หลับ กลางวันเป็นคนธรรมดา นี่ก็เป็นอีกพวกหนึ่ง เป็นพวกเปรตอยู่ในวิมาน พวกนี้ ตอนกลางวันเสวยสุขอยู่ในวิมาน แต่กลางคืนทรมานเดือดร้อนนอนไม่หลับ

เมื่อปี ๒๔๙๙ ตอนที่มาอยู่วัดศรีชวนชื่น เห็นลงข่าวว่ามียายคนหนึ่ง ทางจังหวัดสกลนคร มีที่นาหลายร้อยแปลง มีสวนมีไร่นาเป็นร้อยไร่ ยายคนนั้นเป็นเศรษฐีเงินกู้ ได้มาด้วยหยาดน้ำตาของคนยากคนจน ถ้าใครมากู้หนี้ยืมสิน แกก็ให้ทำสัญญาเอาไว้ เป็นสัญญานอกกฎหมาย สัญญานอกระบบว่า เจ้าจะต้องเอาที่นา ที่ดินมาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อกู้หนี้ยืมสินนะ ถ้าวันที่เท่านี้เท่านั้น เจ้าไม่มาส่งตามสัญญานี่ละก็ หลักทรัพย์นี้จะต้องเป็นของฉัน

แกว่า เวลานอน แกจะนอนไม่หลับ ถ้าบางคนจะมาส่งคืนเงินก่อนสัญญา เพราะกลัวจะเสียไร่เสียนา แกก็พูดปากหวานหว่านล้อมว่า ถ้าเจ้าเดือดร้อนเรื่องเงินเรื่องทองก็ไม่เป็นไร สัญญานี่ทำไว้เฉย ๆ ถ้าเดือดร้อนเรื่องเงินทองก็เอาไปใช้ก่อนได้ ถ้าใครหลงเชื่ออย่างนั้นก็ยอมตามแกไป

พอสัญญาผ่านไป ๒ วัน หรือวันเดียวเท่านั้น แกก็เอาเรื่องส่งฟ้องศาลทันทีว่า คนนั้น ๆ ที่มายืมเงินยืมทองของแก ได้เอาที่ไร่สวนมาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเอาไว้ ถ้าพ้นสัญญาแล้ว ที่ดินที่นาจะต้องเป็นของดิฉัน นี่ก็พ้นสัญญาแล้ว ยังไม่เห็นเอาเงินมาให้เลย

ลูกหนี้ตกเป็นจำเลย จะฟ้องร้องก็สู้เขาไม่ได้ เสียที่ไปพร้อมหยาดน้ำตา บางคนก็มาส่งเงินคืนตามสัญญา ก่อนจะถึงวันสัญญานั่นแหละ แต่แกก็หนีไปอยู่ต่างจังหวัดต่างอำเภอเสียก่อนนั่นแหละ สั่งลูกผัวว่า ถ้าคนนั้นคนนี้จะเอาเงินมาส่ง แกอย่ารับไว้นะ รอให้ฉันกลับมาก่อน ฉันจะไปธุระต่างอำเภอต่างจังหวัด คือ แกจะไปให้พ้นสัญญานั่นแหละ พอพ้นวันนัดตามวันสัญญาแล้ว แกก็กลับมา เมื่อคนกู้เขาจะมาส่งเงิน แกก็ดึงสัญญานอกกฎหมายมาอ่านให้ฟังว่า นี่มันเกินวันที่เท่านั้นเท่านี้มาแล้ว ทรัพย์สมบัติ ไร่นาของเจ้าต้องเป็นของฉัน

คนเหล่านั้น ต้องเสียที่ไปพร้อมหยาดน้ำตา นี่เห็นไหม แกได้มาโดยวิธีนี้ คนอย่างนี้มีที่อยู่ที่กินเป็นวิมาน แต่จิตใจชั่วช้าสามานย์ ไม่มีเบญจศีล ไม่มีเบญจธรรม ไม่มีความเมตตาเลย เบญจธรรมข้อที่ ๑ ไม่มีเสียแล้ว ขอให้ข้าพเจ้าได้อย่างเดียวก็พอ ไม่ได้ทางสุจริต ก็เอาทางทุจริต

ที่เขาลงข่าวหนังสือพิมพ์วันนั้น ก็เพราะว่า เขาฆ่าล้างปิดบัญชี เอาบัญชีไปเผา ทำลายหลักฐาน คนที่ไปปล้นแต่งชุดทหารไปปล้น มัดลูกกับพ่อไว้ข้างล่าง ส่วนแม่อยู่ข้างบน มัดแล้ว เอาปืนจี้ถามหาบัญชีลูกหนี้ ที่กู้หนี้ยืมสินว่าอยู่ไหน ? เมื่อนำเอามาให้แล้วเขาก็เผา

ทิ้ง แล้วก็ยิงแกตาย ลงข่าวหนังสือพิมพ์ดังไปทั่วประเทศ คนลักษณะนี้เขาเรียกว่า เวมานิกเปรต ที่เป็นเศรษฐีเงินกู้นอกระบบ มีที่ไร่ที่นาจำนวนมาก แต่ได้มาด้วยหยาดน้ำตาของคนยากจน คนสมัยนั้นไม่ฉลาดเหมือนสมัยนี้ ถ้ามานำเงินมาส่งคืนแล้ว หากเจ้าหนี้ไม่อยู่ ก็ต้องไปยื่นเรื่องแจ้งความเอาไว้ที่สถานีตำรวจ แจ้งโรงพักเป็นหลักฐานว่า ตนเองได้มาส่งเงินคืนตามสัญญาแล้วแต่เจ้าหนี้ไม่อยู่ ให้ตำรวจเป็นพยาน เขาจะได้ยึดทรัพย์ไม่ได้ พวกที่หากินด้วยการฉ้อฉลกลโกงนี่แหละ เรียกว่า เปรตที่อยู่ในวิมาน

นี่เป็นเรื่องเปรต ทีนี้โลภะนอกจากจะทำให้เป็นเปรตแล้ว ยังทำให้เป็นอสูรกาย อีกด้วย

อสูรกาย คือ พวกไหน ? คือ พวกที่หากินด้วยการจี้ปล้นเรียกค่าไถ่ นี้เรียกว่าอสูรกาย เพราะโลภะเหมือนกัน แต่มีความทารุณโหดร้าย มีโทสะเข้าไปผสมด้วย มีทั้งความโลภ ความโกรธเข้าผสมกัน เรียกว่าอสูรกาย นี่ร้ายกว่าเปรต เราจะเห็นได้ตามร้านสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ตามห้องน้ำบ้าง ที่จอดรถบ้าง โดยมากเป็นที่หากินของพวกอสูรกาย บางคนไปตลาด แต่งตัวสวยงาม ใส่ทองหยอง ที่คอบ้าง ที่ข้อมือบ้าง ใส่แหวนเพชรบ้าง นั่งรถยนต์คันละเป็นล้านไปจอดรถเอาไว้ มันก็ซุ่มตัวรออยู่ที่ลานจอดรถ ถ้าใครไปตลาดคนเดียว กลับมาถึงมันก็จี้ทันที

จี้ที่ประตูรถนั่นแหละ บังคับให้ขับรถไปตามสถานที่ ๆ มันต้องการ พอถึงจุดหมาย มันก็ถีบคนออกจากรถ ตีหัวให้สลบไสลแล้ว

มันก็เชิดรถหนีไป หรือบางทีพวกที่ชอบใส่ทองไปตลาด มันก็รออยู่ที่ห้องน้ำข้างนอก พอคนออกมามันก็จี้ปล้นเอาที่คอ ที่ข้อมือ แหวนเพชร เงินในกระเป๋า แต่ก่อนที่มันจะหลบหนี มันก็ตีให้สลบฟุบไปก่อน เพื่อเขาจะตามมันไม่ทัน พวกอสูรกายมันน่ากลัว มันฆ่าเจ้าเอาของ คือเอาของ ๆ เขาแล้วยังทำร้ายเขาด้วย พวกอสูรกายนี่น่ากลัวกว่าพวกเปรต

ลักษณะอย่างที่เล่ามานี้ เป็นพวกเปรตและพวกอสูรกาย เพราะมีความโลภเป็นเหตุ

ประการต่อไป โทสมูลจิต ได้แก่ จิตที่มีโทสะเป็นมูล ได้แก่พวกที่มีโทสะเป็นเจ้าเรือน เป็นคนขี้โกรธ โกรธง่าย จึงทำให้ตกนรกหมกไหม้ ในมาลัยสูตร จัดนรกไว้ ๘ หม้อด้วยกัน

หม้อที่ ๑ มีความร้อนต้น ๆ คือ ไม่ร้อนมากเท่าใด นรกนั้นทั้งร้อนทั้งมืด จำหน้ากันไม่ได้เวลาโกรธขึ้นมา สามีจำหน้าภรรยาไม่ได้ ภรรยาจำหน้าสามีไม่ได้ เวลาโกรธกันแล้ว เวลาเดินบ้านแทบจะพัง เพราะบ้านกลายเป็นหม้อกระทะทองแดง มันร้อนด้วยอำนาจโทสะ เสียงตึง ๆ ตัง ๆ เหมือนบ้านจะพัง แลดูหน้าตาก็ไม่เหมือนหน้าคน หน้าไม่เหมือนพ่ออีหนูแม่อีหนูเสียแล้ว

ในมาลัยสูตร กัณฑ์พระเวสสันดร เบื้องต้นท่านจะเขียนรูปนรกไว้ ดูภาพมาลัยสูตรนั้น เราจะเห็นสัตว์นรก มีหัววัว หัวควาย หัวเป็ด หัวไก่ แต่ตัวเป็นคน ส่วนหัวไม่ใช่คน ล้วนเป็นสัตว์เดรัจฉานทั้งนั้น

ทำไมท่านถึงเขียนอย่างนั้น ? ก็เพราะว่า เวลาโกรธ เวลาบันดาลโทสะขึ้นมา ไม่ว่าชายหรือหญิงก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นผัวหรือเมียก็ตาม เวลาโกรธกันขึ้นมาแล้ว ท่านว่า ลงนรก นรกแปลว่า มีสภาพเร่าร้อน มืดมน หาความสุขไม่ได้

เวลาโกรธมันจะไม่มีความสุข เร่าร้อน แม้จะอยู่ในห้องแอร์ก็ไม่มีความเย็น ไม่มีความสุข เพราะใจมันยังร้อนอยู่เหมือนเดิม ฉะนั้นเวลาคนโกรธกัน จึงจำกันไม่ได้ เพราะมันมืดแปดด้าน **ในนรกนั้นมันทั้งร้อนทั้งมืดทีเดียว ผัวก็จำหน้าเมียไม่ได้ เมียก็จำหน้าผัวไม่ได้ ด่ากันไม่มีหน้าคนเลย มีแต่หน้าสัตว์ทั้งนั้น** เวลาผัวโมโหด่าเมีย ก็ไม่มีหน้าคน มีแต่หน้าสัตว์ ผัวจำหน้าเมียไม่ได้ก็ด่าเมียว่า อีหน้าส้นตีน เห็นหน้าเมียเป็นหน้าส้นตีนไปแล้วก็มี ส่วนฝ่ายเมียก็จำหน้าผัวไม่ได้ เห็นหน้าผัวกลายเป็นหน้าหมา ก็ด่าว่า ไอ้หน้าหมา นี่เพราะในนรกมันทั้งร้อนทั้งมืด คราวนี้ถ้าโกรธมากกว่านั้น โมโหมากกว่านั้นก็จะเข้าถึง**นรกหม้อที่ ๒** ถ้าโมโหมากกว่านั้น ก็ด่ามากกว่านั้น คือด่าว่า ไอ้บักหมาเลย คือ กลายเป็นหมาไปเสียแล้ว ไม่ใช่เฉพาะหน้ามันเท่านั้นที่เป็นหน้าหมา ทีนี้เมื่อผัวเป็นหมา แล้วจะแต่งงานกับคนได้อย่างไร ก็กลายเป็นหมาไปด้วยกัน มีลูก ก็ด่าเอาถึงลูก เวลามันโกรธหนักเข้า ก็กลายเป็นหมากันหมด พ่อก็หมา แม่ก็หมา มีลูกก็เป็นลูกหมาไปหมด โกรธหนักเข้าก็ถึง**นรกหม้อที่ ๓ นรกหม้อที่ ๔** เรียกว่าจำชาติกันไม่ได้เลยทีเดียว

ผัวจำชาติเมียไม่ได้ ส่วนเมียก็จำชาติผัวไม่ได้ เพราะว่าวันแต่งงานจดทะเบียนสมรส ก็บอกว่า สามีเป็นคนสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย ฝ่ายภรรยาก็ว่า เป็นคนสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย ทีนี้พอเวลาโมโหด่ากันรุนแรง เมียก็ด่าผัวว่าไอ้ชาติหมา จำหน้ากันไม่ได้ ผัวก็ด่าเมียว่า อีชาติหมา อย่างนี้เป็นต้น ถ้าร้อนไปถึง **หม้อที่ ๖ หม้อที่ ๗** ทีนี้เห็นคนเท่าเมล็ดงาแล้ว คนหนัก ๖๐-๗๐ กิโลมองเห็นเท่าเมล็ดงาเสียแล้ว โกรธถึงที่สุด เดือดร้อนถึงที่สุด มืดถึงที่สุดก็ลงอเวจี ทีนี้ มันก็ถึงกับจะฆ่ากัน ต่อยกัน เตะกัน ถีบกัน ศอกกัน ในที่สุดก็ฆ่ากันด้วยลุแก่อำนาจโทสะ ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงว่าโทสะพาให้ตกนรกหมกไหม้เร่าร้อน เผารน มืดมน มันเดือดร้อนจนหาความสุขไม่ได้

มีสามีภรรยาอยู่คู่หนึ่ง ทั้งคู่มีบ้านเกิดอยู่ในมหาสารคาม อยู่กินกันมา ๒ -๓ ปี มีลูกแล้ว ๒ คน แต่เดิมนั้น อาศัยอยู่กับแม่ยายพ่อตาก็ไม่มีปัญหาอะไร ทีนี้อยากออกเรือนเพื่อเป็นของตนเอง มีบ้านของตัวเอง

พ่อตามีที่ดินอยู่ริมคลองประมาณ ๑ ไร่ก็ยกให้ จึงออกไปปลูกบ้านเป็นของตัวเอง ไม่อยู่ใต้อำนาจของแม่ยายพ่อตา จากนั้นเรื่อยมา ก็ ๓ วันดี ๔ วันร้าย ทะเลาะกัน จนคนในหมู่บ้านแถวนั้นเขาจำได้ว่า ถ้าผัวเมียคู่นี้อยู่บ้านจะต้องมีเสียงด่าทะเลาะกัน ถ้าเห็นบ้านเงียบๆ แสดงว่าทั้งคู่ไม่ได้อยู่บ้าน อยู่ต่อมา เข้าเดือน ๙ เดือน ๑๐ เหมือนขณะนี้ น้ำกำลังนองเต็มฝั่ง ตอนนั้นผัวเมียคู่นี้ทะเลาะกันหนักอยู่ตรงระเบียงบ้าน ทะเลาะกันไปทะเลาะกันมา ตีกันไปตีกันมาอยู่ที่

ริมคลอง ผัวก็เตะเมียตกลงไปในห้วย เมียก็ว่ายน้ำไม่เป็น ตกลงถึงก้นห้วย มือหนึ่งก็ยันพื้นเอาไว้ ส่วนอีกมือหนึ่งก็ชูขึ้นมาเหนือน้ำ

ท่านว่า **ไฟอื่นจะร้อนเท่าไฟโทสะ นั้นไม่มี** นางเมียจะด่าผัวก็ด่าไม่ทัน ว่ายน้ำไม่เป็น ก็จมน้ำลงไปในห้วย ก่อนจะจมน้ำ ก็อุตส่าห์ยกมือขึ้นชู ๒ นิ้วส่ายไปส่ายมา ฝ่ายผัวเห็นเมียยกมือชู ๒ นิ้ว ก็ตีความหมายว่า เป็นลูกสองคน นางเมียคงจะขอฝากลูก ๒ คนไว้กับตน เลยใจอ่อน กระโดดลงไปช่วย ดำน้ำงมลงไปก้นห้วยแล้วแบกเมียขึ้นมา

ขนาดนางเมียมันจมไปอยู่ในน้ำขนาดนั้น มันยังไม่เย็นลงเลย ยังร้อนอยู่อย่างนั้น ดูใจมันซิ ไปแช่อยู่ในน้ำ ไฟมันยังไม่ดับเลย **ไฟอื่นนั้น ชื่อว่า โดนน้ำแล้วก็ต้องดับ แต่ไฟโทสะ เอาน้ำดับไม่ได้ ขนาดจมลงไปอยู่ในน้ำแล้ว ความโกรธก็ยังไม่ดับ ยิ่งกลับพลุ่งพล่านลุกโชนมากกว่าเดิมเสียอีก** ตกลงไปในน้ำ แต่น้ำไม่สามารถดับไฟโกรธได้ ยิ่งทำให้โหมรุนแรงขึ้นอีก

ผัวเลยถามเมียว่า "เมื่อตะกี้นี้ เห็นเธอยกมือชู ๒ นิ้ว เธอจะขอฝากลูก ๒ คน ไว้กับฉันใช่ไหม ?"

นางเมียกำลังโมโหเต็มกำลังก็โพล่งออกมาว่า "กูไม่ได้ฝากโคตรพ่อโคตรแม่มึงหรอก" ผัวก็ถามว่า "อ้าว...แล้วแกชูสองนิ้วขึ้นทำไม? "

เมียก็ว่า " กูชูสองนิ้ว จะบอกความหมายให้ก็ได้ นิ้วนี้กูด่าโคตรพ่อมึง ส่วนนิ้วนี้กูด่าโคตรแม่มึง..." แน่ะ.. จมน้ำลงไปแล้ว ใช้

ปากด่าไม่ได้ ด่าไม่ทัน มันยังเอานิ้วชูขึ้นมาด่าได้อีก เห็นไหม

นั่นแหละโทสะ ทำให้เป็นแบบนั้น ทำให้ตกนรกหมกไหม้

โทสะนอกจากทำให้ตกนรกหมกไหม้แล้ว ยังทำให้เป็นยักษ์ เป็นมาร เป็นอมนุษย์ ไม่มีมนุสสธรรม ถ้ายักษ์มันขึ้นเรือนทีเดียวพร้อมกันสองตัวแล้วมันจะรบกัน มันจะตีกัน ด่ากัน

เวลายักษ์ขึ้นเรือนนี่ เสียงเดินตึง ๆ ตัง ๆ เหมือนเรือนจะพัง ถ้าฟังเสียงยักษ์มันพูด เสียงมันจะดังน่ากลัว ไม่เหมือนเสียงพ่ออีหนูแม่อีหนูแล้ว ผัวเมียพูดกันมันพูดเสียงหวาน แต่ยักษ์เสียงมันน่ากลัว ส่วนตาหูของยักษ์ก็ถมึงทึง ตาหูแดงไปหมด ไม่เหมือนตาพ่ออีหนูแม่อีหนูหรอก ตาพ่ออีหนูแม่อีหนูที่มันรักกันน่ะ ตามันหวาน แต่ตายักษ์มันน่ากลัว คนกับยักษ์มันพูดกันไม่รู้เรื่องแล้ว ให้เราหนีไปตั้งหลักรอให้ยักษ์มันลงเรือนไปเสียก่อน

แต่ว่า บรรดาพวกยักษ์เหล่านี้ มันไม่ยอมลงเรือนไปแต่โดยง่ายหรอก แม้จะเจอปืนมันก็ไม่กลัว ไม้ตะพดมันก็ไม่กลัว มีดมันก็ไม่กลัว มันไม่กลัวอาวุธอะไรทั้งนั้น มันกลัวยิ้ม ยักษ์เห็นยิ้มมันจะถอยเลย หากยักษ์มันขึ้นเรือนมา ก็ให้ยิ้มเข้าไว้ มันจะตีเราไม่ลงหรอก ยกตัวอย่าง ถ้าเห็นยักษ์แม่อีหนูถือค้อนขึ้นเรือนมา ก็ให้ยิ้ม ยักษ์มันจะถอย ถ้ามันจะยกเอาค้อนทุบ ก็ให้ยิ้มอีกเป็นครั้งที่สอง มันก็ทำไม่ลง เพราะมันกลัวยิ้ม ดังนั้นให้ใช้ยิ้มสู้ยักษ์ มือไม้มันจะอ่อนลง ค้อนหลุดมือ ใช้ยิ้มครั้งที่สามก็เป็นเป็นอันว่า สยบยักษ์ได้

แต่ถ้าใช้ยิ้มสามครั้งแล้วยังไม่ได้ผล อย่าไปใช้ยิ้มครั้งที่สี่ ท่านให้วิ่งหนีหาที่หลบไปก่อน จะใช้ได้ผลก็ต้องไม่เกินสามครั้งเท่านั้นแหละ ครั้งที่สี่ใช้ไม่ได้ผลแล้ว

ทีนี้ถ้ายักษ์มันขึ้นเรือนมาพร้อมกัน ยักษ์มันก็จะเรียกบริวารของมันมาด้วย ทางแถบอีสานนี่ บริวารยักษ์มีสามอย่าง ยักษ์มันจะเรียกบริวารที่เป็นปอบ เรียกห่า เรียกผีมา ยักษ์ผู้หญิงนี่แรงสู้ยักษ์ผู้ชายไม่ได้ก็จะเรียกบริวารมา มันจะทำสงครามกัน มันจะรบกัน

ลูกเด็กเล็กแดง เวลายักษ์มันทำสงครามให้หนีออกจากสนามรบเสียก่อนนะ เพราะเดี๋ยวจะโดนลูกหลง มันชอบไปรบในครัวด้วย หม้อ ไห กระทะ ปลิวให้ว่อนไปหมด พอเสร็จสงคราม สงบศึกกัน ก็ต้องได้ไปตลาดหาซื้อหม้อใหม่ บางคนก็จะต้องถึงนายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มาช่วยสงบศึก บางคู่สงบศึกแล้วก็กลับไปอยู่กินกันได้แต่บางคู่อยู่ได้สองวัน เอ้า! ตีกันอีกแล้ว ล่วงละเมิดสนธิสัญญาที่ให้ไว้เสียแล้ว บางคู่ต้องถึงกับจะต้องแบ่งแยกดินแดน แบ่งบ้านแบ่งช่อง แบ่งนา แบ่งลูกกันก็มี

บางที่ รบกันด้วยอาวุธหนัก พอสงครามสงบลงก็มีผู้บาดเจ็บในสนามรบ ไม่มีรถก็ต้องเหมารถให้พาไปส่งโรงพยาบาล ไปทำบาดแผล บางที่ใช้อาวุธหนักทำสงครามกัน เช่น ใช้ท่อนฟืน ใช้มีด พอสงครามสงบลงก็พบซากศพในสนามรบ ต้องไปตามเจ้าหน้าที่มาชันสูตรพลิกศพ ประเภทนี้ เป็นพวกยักษ์ใจร้าย

ที่เราพากันมาฟังศีล ๕ ฟังธรรม ๕ อยู่นี้ ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ผียักษ์ ผีปอบ ผีห่า มันขึ้นบ้านขึ้นเรือนนั่นแหละ

บ้านใดไม่มียักษ์ มีแต่ศีล ๕ ธรรม ๕ แล้ว พวกผีห่า ผีปอบมันก็ไม่ขึ้นหรอก

บ้านใดไม่มีศีล ๕ ธรรม ๕ มันก็ต้องมียักษ์ พวกผีปอบ ผีห่าก็พลอยขึ้นมาอยู่ในเรือนนั้น

ต่อไปเป็นประการที่ ๓ โมหะ ความโง่ ความโกรธ ความหลง ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ ฆ่าพ่อฆ่าแม่ ที่เขาออกข่าวไอทีวีว่า ลูกมันฆ่าพ่อแม่ก็เพราะโมหะ ฉะนั้น ในชาดกท่านจะกล่าวคุณบิดามารดาไว้ ๖ อย่าง

๑. พ่อแม่เป็นพรหมของบุตรธิดา พ่อแม่เลี้ยงลูกตั้งแต่เกิดมาด้วย**ความเมตตา คือความรัก** ด้วย**ความกรุณา** คือ ความสงสาร มีความเมตตาอยากให้ลูกหลานได้ดิบได้ดี มีความสุขทั่วหน้า ยินดีเลี้ยงดูด้วยความรักเมตตาและความกรุณา ในเวลาลูกหลานสอบได้คะแนนดี ได้เกรดดี ๆ พ่อแม่ก็ดีใจ พ่อแม่ยังหารางวัลให้อีก **เกิดมุทิตา** ที่เห็นลูกสำเร็จสมเป้าหมาย ทีนี้ถ้าลูกจบปริญญาตรี โท เอก พ่อแม่ก็ยินดีจัดการต้อนรับ เหมารถตู้พากันไปแสดงความดีใจ เมื่อลูกเรียนสำเร็จมา ก็เกิด **อุเบกขา** เห็นลูกเรียนสำเร็จมา มีการมีงานทำ พึ่งตัวเองได้มีเงินเดือน เลี้ยงตัวเองได้ ไม่ต้องพึ่งพ่อแม่ พ่อแม่ก็อุเบกขาเบาใจหมดภาระ เพราะเขาพึ่งตัวเองได้แล้ว หาเงินหาทองเลี้ยงตัวเองได้แล้ว

เขาสร้างบ้านอยู่เอง ยามเจ็บป่วย ก็มีเงินรักษาตัวเอง พ่อแม่ก็เบาอก เบาใจ อุเบกขา จึงถือว่า พ่อแม่เป็นพรหมของบุตรธิดา

๒. พ่อแม่เป็นเหมือนเทวดาของบุตรธิดา เป็นผู้ให้สรรพสิ่งทั้งปวง นับตั้งแต่เราเกิดมาในวัยแรก คือ ปฐมวัย กำลังเรียนชั้นประถม ตั้งแต่เกิดมาจนถึงอายุ ๒๕ ปี เรียกว่าปฐมวัย วัยหนึ่ง ๆ มี ๒๕ ปี คนนั้นมี ๓ วัย ในวัยแรก ลูกหญิง ลูกชายจะพึ่งตัวเองไม่ได้ จะต้องอาศัยพ่อแม่ อยู่บ้านพ่อบ้านแม่ ก็อยู่ฟรี เมื่อเติบใหญ่ เรียนมัธยมหรือชั้นอุดม จะไปเรียนต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัด บ้านเช่าก็พ่อแม่เสียค่าเช่าบ้านให้ ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าหอพัก ก็อาศัยเงินพ่อเงินแม่ ลูกคนหนึ่งจะอยู่บ้านพ่อบ้านแม่หลายสิบปี กว่าจะมีเงินมีทองเลี้ยงตัวเองได้ปลูกบ้านเป็นของตัวเอง มีบ้านมีช่องของตัวเอง ต้องใช้เวลาหลายสิบปี

๓. ลูกกินฟรี ดื่มฟรี ดื่มนมจากเต้าของมารดา หย่านมแล้ว กินอาหารวันละ ๓ ครั้ง ก็กินฟรี เรียนจบประถมเป็นมัธยม จากมัธยมเป็นอุดม ถ้าอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ถ้าจะไปต่างจังหวัด ไปเช่าบ้านเช่าหอพักอยู่ ไปซื้อข้าวเขากิน ก็อาศัยเงินพ่อเงินแม่ทั้งนั้น หลายสิบปีกว่าจะมีเงินเลี้ยงตัวเองได้ นอกจากนั้น เสื้อผ้าอาภรณ์ ค่าเครื่องนุ่งห่มตั้งแต่นอนแบเบาะ ตั้งแต่เกิดมาจนถึงบัดนี้ พ่อแม่เป็นคนจัดการหาให้ กว่าจะเรียนจบก็ต้องอาศัยพ่อแม่ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องไปหาหมอ พ่อแม่ก็เป็นคนเสียให้ทั้งนั้น ตั้งแต่เด็กเล็กอนุบาล ประถม จบประถมก็ต่อมัธยม จบมัธยมก็ต่ออุดมศึกษา ตรี โท เอก ก็ล้วนพ่อแม่ส่งเสียให้ทั้งนั้น จะทำงานเป็นครูอาจารย์ เป็นเจ้าเป็นนายคน หรือทำ

รัฐวิสาหกิจ ก็อาศัยเงินพ่อเงินแม่ส่งเสียให้นั่นแหละ ลูกคนหนึ่ง ๆ กว่าจะทำงานได้ กว่าจะเรียนจบ กว่าจะมีงานทำ รักษาตัวเองได้ ก็ใช้เงินพ่อเงินแม่ไปไม่ใช่น้อยเหมือนกัน ท่านว่า พ่อแม่จึงเหมือนเทวดาเป็นผู้ให้สรรพสิ่งทั้งปวงแก่ลูก

๔. นอกจากเป็นเทวดาแล้ว ยังปกปักรักษาสอดสิ่งดูแล ถ้าบุตรธิดาตกทุกข์ได้ยาก ประสพอุบัติเหตุตามถนน เช่น รถชนรถคว่ำ พ่อแม่ทั้งสองก็กินไม่ได้นอนไม่หลับ พ่อแม่ทั้งสองนั่งก้นไม่ติดพื้น กุลีกุจอหาทางช่วยเหลือ หมดเท่าใดไม่อั้น ขอให้ลูกพ้นจากอันตรายก็พอ ตราบใดที่ยังไม่ได้ยินเสียงลูกพูด พ่อแม่ก็ไม่อาจจะเบาใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ นั่งก้นไม่ติดพื้น หากคุณหมอบอกว่าลูกของคุณป้าพ้นขีดอันตราย ไม่เป็นอะไรแล้ว เมื่อไหร่ก็เมื่อนั้นแหละ จึงจะกินได้นอนหลับ นั่งก้นติดพื้น ท่านจึงอุปมาเหมือนเทวดา คอยดูแลปกป้องสอดส่องบุตร

๕. พ่อแม่เป็นอาจารย์คนแรกและคนสุดท้ายของบุตรธิดา พ่อแม่เป็นครูสอนก่อนครูที่โรงเรียน ให้ลูกได้รู้ว่า สิ่งอันใดควร หรือไม่ควร สอนให้เรียกพ่อเรียกแม่ ตั้งแต่ยังไม่เดียงสา เมื่อเติบใหญ่ก็ส่งเข้าโรงเรียนประถม มัธยม อุดมศึกษาตามลำดับ วันเสาร์ วันอาทิตย์ท่านจะสอนเองที่บ้าน หน้าที่การเรือนต่าง ๆ จะได้ช่วยตัวเองและช่วยพ่อแม่ได้ เมื่อเติบใหญ่ นั่นท่านสอนทุกอย่าง แม้กำลังจะตายจากลูก ถ้าท่านมีสติอยู่ จะสั่งเสียเป็นครั้งสุดท้าย พ่อแม่จึงจะนอนตายตาหลับ พ่อแม่บางคนกำลังจะตาย ไม่เห็นหน้าลูก เพราะ

ลูกหลานบางคนอยู่ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ต่างประเทศ ญาติพี่น้องจะเอาสำลีมาลูบหน้าตาให้หลับตาเสียเถอะ แล้วพูดว่าฉันจะเป็นภาระสั่งสอนให้ วางใจเสียเถิด จึงทำให้หลับตาลงได้ อย่างนี้ก็มี

๖. พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของบุตรธิดา ถามว่า ทำไม ในเมื่อพ่อแม่เรายังมีกิเลสอยู่ถึงเรียกว่า พระอรหันต์ ?

ตอบว่า เพราะเหตุที่ท่านทำกับลูกหลานเหมือนคนหมดกิเลสแล้ว อย่างคุณตาคุณยายที่นี่ก็คงจะเคยเห็น ถ้าลูกหลานเห็นพ่อแม่นั่งอยู่แล้วลูกหลานปีนขึ้นขี่คอ พ่อแม่จะพูดว่าอย่างไร ?

พูดว่า นั่งคอช้าง ทีนี้มันนั่งขี่คอแล้วบางทีมันก็บิดหู ตีหัว ตีหน้า ตีปาก ดึงผมเอาบ้าง พ่อแม่ก็ไม่ว่าอะไร ยอมได้ทั้งนั้น ไม่โกรธ ไม่เกลียด

ถ้าเป็นคนอื่น มิใช่ลูกหลานจะทำอย่างนั้นได้หรือ ? ไม่ได้หรอก ถ้าเป็นคนอื่นคงจะเกิดเรื่องกัน แต่นี่เพราะเป็นลูกก็ไม่เป็นไร เพราะพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกหลาน ท่านก็ทำเหมือนหมดกิเลสแล้วกับลูกหลาน

ดังนั้น หน้าที่ที่ลูกหลานจะพึงทำต่อพ่อแม่ก็มี ๔ ข้อ ได้แก่

๑. ลูกที่ดี ต้องอยู่ในโอวาทคำสั่งสอนของพ่อแม่ ไม่ล่วงเกินคำสอนของพ่อแม่ ถ้าลูกคนใดเชื่อฟังอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ลูกคนนั้นจะเอาตัวรอดได้ จะเรียนหนังสือจบ แต่ถ้าลูกคนใดไม่เชื่อฟังพ่อแม่ แต่เชื่อฟังเพื่อน เอาเพื่อนเป็นใหญ่ พ่อแม่พูดอะไรไม่ได้ยินเหมือนคนหูหนวก แต่ถ้าเพื่อนเรียกเมื่อไหร่ก็ยอมทิ้งจานข้าวออกไป ถ้าได้

เพื่อนไม่ดี เพื่อนค้ายาเสพติด หรือติดยาเสพติด ก็พาไปเดือดร้อน เวลามีเรื่องมีราว เพื่อนช่วยได้ไหม ? ตัวใครตัวมันทั้งนั้น ถ้าเพื่อนมีเรื่องมีราว ใครจะช่วย ? เวลามีเรื่อง คนที่เสียค่าปรับค่าไหม คนที่เป็นคนช่วย ก็พ่อแม่ตามเดิมนั่นแหละ ส่วนเพื่อนนั้น ตัวใครตัวมัน ดีไม่ดีเขาบอกก็ว่าไม่ใช่เพื่อนเขาอีก ทางที่ดีให้เชื่อฟังพ่อแม่เอาไว้ คนไหนเชื่อฟังพ่อแม่จะเรียนหนังสือจบ ส่วนเด็กบางคนเรียนไม่จบแม้จะเกิดมาบนกองเงินกองทองก็เรียนไม่จบ เพราะไม่เชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเรียนไม่จบก็หางานทำไม่ได้

๒.ช่วยการงานพ่อแม่ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันปิดเทอม อย่าเอาแต่ไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนฝูง ให้ช่วยพ่อแม่ แบ่งเบาภาระพ่อแม่บ้าง พ่อแม่สองคนเลี้ยงลูกหลายคนได้ ถ้าลูกหญิง ลูกชาย ช่วยพ่อแม่ทำการงาน ก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระการงานของพ่อแม่

๓. ดำรงวงศ์ตระกูลไม่ให้เสื่อม สมัยพ่อแม่เราส่วนมาก ท่านจบชั้นประถม แต่มาในสมัยของลูก ๆ ท่านก็ส่งเสียให้ลูกเรียนจบชั้นอุดม คือ ตรี โท เอก เพราะจะหางานง่าย คนที่จบสูง ๆ ก็หางานง่าย ส่วนคนที่จบต่ำ หางานยาก

คนจบปริญญาเอก หางานยากไหม ? นั่นแหละหางานง่าย พ่อแม่จึงอยากให้ลูกจบสูง ๆ จะได้หางานง่าย

ถ้าลูกได้ทำงานดี เช่น ลูกทำงานรัฐวิสาหกิจ ได้เป็นผู้จัดการธนาคาร เป็นผู้จัดการบริษัท พ่อแม่ก็ดีใจ เพราะได้เป็นพ่อแม่ของผู้จัดการ

ถ้าลูกสอบเข้าเป็นข้าราชการได้ ลูกสาว ลูกชาย ได้เป็นนายอำเภอ พ่อก็ได้เป็นพ่อของนายอำเภอ แม่ก็เป็นแม่ของนายอำเภอ ถ้าลูกได้เลื่อนเป็นปลัดจังหวัด คุณพ่อก็เป็นพ่อของปลัดจังหวัด คุณแม่ก็เป็นแม่ของปลัด ถ้าลูกได้เป็นผู้ว่า พ่อแม่ก็ย่อมจะดีใจเพราะพ่อจะเป็นพ่อของผู้ว่า แม่จะเป็นแม่ของผู้ว่า ทำให้วงศ์ตระกูลสูงขึ้น เพราะลูกเป็นเหตุปัจจัย ทำให้วงศ์ตระกูลไม่ให้เสื่อม

ถ้าเราเป็นเจ้าคนนายคน เป็นหัวหน้าคน ไม่ว่าจะอยู่ในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ท่านว่าอย่าทุจริต ในทบวงกรมที่รับผิดชอบ ถ้าใครทุจริตในกระทรวงทบวงกรมที่รับผิดชอบ ก็จะถูกไล่ออก ถูกปลดออกจากตำแหน่ง พ่อแม่จะขายหน้าไหม ? ถ้าลูกถูกปลดออกจากงานเพราะทุจริต พ่อแม่ก็ต้องเสียใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการขายหน้าทำให้วงศ์ตระกูลเสื่อม ทำให้คนที่เคยนับถือเสื่อมลง ถ้าลูกไปทำอะไรที่ทำให้เสื่อมเสียถึงวงศ์ตระกูล พ่อแม่ก็จะขายหน้าและเสียใจเป็นอย่างมาก

๔. พ่อแม่เลี้ยงเรามาแล้วเราควรเลี้ยงท่านตอบ ในช่วงปฐมวัยพ่อแม่เลี้ยงเรา ดังนั้น เมื่อพ่อแม่แก่ชราลงอายุ ๗๐ ปี ๘๐ ปี เข้าถึงวัยสุดท้ายแล้ว ถ้าลูกไม่เลี้ยงดูพ่อแม่วัย ๗๐ ปี ๘๐ ปีแล้ว ท่านก็จะช่วยตัวเองไม่ได้ ลำบากมาก ท่านเลี้ยงดูเราฟรีในปฐมวัย ฉะนั้นเราต้องเลี้ยงดูท่านฟรี ให้ท่านอยู่บ้านฟรีตอบแทน

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มพวกเราเคยได้ฟรีมาแล้ว เราต้องให้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มท่านฟรีตอบแทนด้วย ใน ๔ อย่างนี้ ท่านให้แล้วต้องให้

ท่านตอบ ยามลูกเจ็บไข้ได้ป่วยในช่วงปฐมวัย ลูกก็ได้ยาฟรี ดังนั้น ในวัยสุดท้ายของพ่อแม่ ลูกจะต้องรักษาพยาบาลท่านฟรีตอบแทนเช่นกัน ทีนี้ เมื่อท่านตายจากไป ลูก ๆ ต้องบำเพ็ญกุศลบูชาคุณพ่อคุณแม่ ถ้าลูกคนใดไม่รู้จักบุญคุณพ่อแม่ไม่ตอบสนองบุญคุณพ่อแม่อย่างนี้ท่านว่า ไม้เท้าของผู้เฒ่า ดีกว่าลูกเต้าที่ไม่รู้จักบุญคุณ

จะเล่านิทานให้ฟัง ในพุทธกาล สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ มีพราหมณ์คนหนึ่ง มีลูก ๔ คน มีสะใภ้ ๔ คน ส่งลูกชายทั้ง ๔ คน ให้ได้เรียนหนังสือจนจบ ทำงานในรัฐสภา คราวที่แม่ได้ตายจากไป พราหมณ์นั้นเหลือเงินอยู่ก้อนหนึ่ง ๔ แสนกหาปณะ ๑ กหาปณะเท่ากับเงินไทย ๔ บาท เท่ากับ ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท เงินก้อนนี้คุณพ่อไม่ได้แบ่งให้ใครเลย พวกลูกสะใภ้ก็มาเฝ้าพะเน้าพะนอเอาใจลูกชายก็พะเน้าพะนอว่า คุณพ่อจะเก็บเงินไว้ทำไม พวกผม ๔ คน และพวกลูกสะใภ้ก็เหมือนกัน จะเลี้ยงพ่อไม่ได้เชียวหรือ ?

พ่อจงแบ่งทรัพย์ให้พวกกระผมคนละเท่า ๆ กัน แล้วพวกผมจะเลี้ยงคุณพ่อเอง ต่อมาพราหมณ์ ก็หลงเชื่อจึงแบ่งเงินออกเป็น ๔ ส่วน คนละ ๑๐๐,๐๐๐ กหาปณะ ให้ลูกชายลูกสะใภ้ ๔ คน เมื่อแบ่งเงินให้บรรดาลูก ๆ ไปแล้ว ตนเองก็ไม่มีเงินเหลือเลย แบ่งให้หมดทุกบาททุกสตางค์ เพราะพวกเขาสัญญาว่า จะเลี้ยงดูไม่ให้เดือดร้อน พออยู่ได้เดือนเดียวเท่านั้น ลูกสะใภ้คนที่หนึ่งที่พราหมณ์อยู่ด้วย ก็บ่นว่า เวลาคุณปู่แบ่งเงินก็แบ่งเท่า ๆ กัน แต่เวลามาอยู่กิน ก็มากินอยู่แต่บ้านนี้หลังเดียว ทำไมไม่รู้จักหนทางไปอยู่บ้านลูกชายลูกสะใภ้คนอื่น

บ้างเล่า ?

เมื่อลูกสะใภ้บ่นอย่างนี้ คุณปู่ก็ทนอยู่ไม่ได้ เพราะลูกสะใภ้บ่นเช้าบ่นเย็น ส่วนลูกชายก็เงียบกริบ ไม่ปริปากเลย ก็เลยต้องหอบเสื้อผ้าไปอยู่กับลูกชายและลูกสะใภ้คนที่ ๒ พออยู่ได้ครบเดือน พวกเขาก็เริ่มบ่นเหมือนกับคนที่ ๑ ท่านก็ต้องหันไปอยู่กับลูกชายลูกสะใภ้คนที่ ๓ แต่ก็เกิดปัญหาเหมือนเดิมขึ้นอีก จนต้องไปอยู่กับลูกคนที่ ๔ แต่ก็ถูกบ่นว่าเหมือนกับลูกคนที่ ๑ เช่นกัน

ในที่สุด พราหมณ์คนนั้นไม่มีทางไป เพราะหมดเงินแล้ว

มาถึงตรงนี้ ก็จะขอให้ข้อคิดสักข้อหนึ่ง เวลาจะแบ่งมรดก แบ่งเงินให้ลูก อย่าแบ่งให้หมด ยายอยู่กับลูกคนไหน ก็ควรแบ่งให้ลูกคนนั้นสองส่วน ไม่ใช่มีเฉพาะในเรื่องชาดกด้วย เป็นเรื่องจริงเกิดขึ้นที่อำเภอศรีชมพู ยายคนหนึ่งมาขอบวชด้วย เพราะตนเองแบ่งไร่นาให้ลูกทั้ง ๔ คนจนหมด พอแบ่งให้แล้วก็ถูกลูกไล่ตะเพิดให้ออกจากบ้าน ก็เลยมาบวชอยู่ที่วัดเนินพะเนา เมื่อ ๗ ปีที่แล้ว

ดังนั้น ถ้ายายอยู่กับลูกคนไหนก็ให้เก็บเอาไว้สองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นของยาย เขาจะได้เลี้ยงดู อีกส่วนหนึ่งให้ลูกที่เลี้ยง ไม่เช่นนั้นเขาจะไล่ตะเพิด ออกจากบ้าน ถ้าแบ่งให้เท่า ๆ กันหมด

เหมือนในนิทานชาดก ก็มีเรื่องอย่างนี้ แม้ในปัจจุบันก็มีอย่างนี้เหมือนกัน

ในวาระสุดท้าย พราหมณ์คนนั้นก็ไม่มีที่อยู่ ได้ไม้เท้ามาอันหนึ่ง ถือกระเบื้องขอทานอันหนึ่ง เดินโซซัดโซเซ มีไม้เท้าอันหนึ่ง

ใช้ยันกายไว้ เพราะอายุ ๘๐ ปีแล้ว ค่ำที่ไหนนอนที่นั่น ตามร่มไม้ชายคา จนร่างกายซูบผอม เพราะอยู่ไม่ดี กินไม่ดี ผิวพรรณวรรณะก็เศร้าหมอง พราหมณ์คนนั้น ต้องนอนอยู่ใต้ร่มไม้ ตอนบ่าย ๆ ตื่นขึ้นมา คำนึงถึงอดีต เวลามีเงิน เพื่อนฝูงก็มาทักทายไต่ถาม คราวนี้ตกอับเป็นขอทานไม่มีเพื่อนฝูงมาทักทายไต่ถามเลย ได้ยินว่าพระพุทธ-เจ้านั้น ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐีก็ดี หรือขอทานก็ดีเข้าไปเฝ้า ท่านจะมีปกติทักทายไต่ถามเสมอกันหมด เราควรจะเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าดีกว่า เราจะได้รับการต้อนรับ ว่าแล้วก็ค่อย ๆ เอาไม้เท้ายันกายลุกขึ้น เดินโซเซเข้าไปวัดพระเชตวัน ในเวลาบ่าย

พระพุทธเจ้าเห็นพราหมณ์แล้ว ก็ทรงทักทายไต่ถามทันทีว่า นี่แน่ะท่านพราหมณ์ แต่ก่อนนี้ท่านมีอยู่มีกิน ทำไมเดี๋ยวนี้มาขอทานเล่า พวกลูก ๆ ของท่านไปไหน เหตุใดไม่มาเลี้ยงดูท่านในยามแก่ชรา

พราหมณ์เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้พระองค์ฟัง พระพุทธเจ้าก็สงสาร จึงหาอุบายให้พราหมณ์นั้นไปกล่าวสุนทรพจน์ในรัฐสภา เพราะเป็นวันที่บรรดาพวกพราหมณ์เขาเข้าประชุมกัน พระองค์สอนให้หนึ่งคาถา ๔ บาทเป็นหนึ่งคาถา เพราะเวลานั้น ลูกชายทั้ง ๔ อยู่ในสภา

ในคาถานั้น บาทที่ ๑ ท่านให้พูดว่า เรามีลูกชาย ๔ คน ส่งให้เรียนหนังสือ แบ่งทรัพย์สมบัติให้ทั้ง ๔ คน เมื่อเราหมดทรัพย์สมบัติแล้ว เขาตะเพิดเราออกจากบ้านเหมือนสุนัขไล่รุกรานสุกร เหมือนม้าแก่หมดความแรง เจ้าของม้าไล่ออกจากคอก ไม่ให้กินหญ้ากินรำ

เหมือนแต่ก่อนเพราะมันหมดความเร็วแล้ว ฉันใดก็ฉันนั้น เราก็เหมือนหมูเหมือนม้าแก่นั้น บัดนี้ เราแก่แล้ว ไม่มีทรัพย์ ไม่มีที่อยู่อาศัย ต้องออกจากบ้าน ไม้เท้าของเรานี้ประเสริฐกว่าลูกที่ทอดทิ้งพ่อแม่ในวัยชรา

คนแก่อย่างเรา เวลาจะนั่งลงก็ค่อย ๆ ใช้ไม้เท้าพยุงตัว ก็จะนั่งลงก็ได้ หรือเมื่อเวลาจะลุกยืนขึ้น ก็ยังสามารถใช้ไม้เท้าพยุงยันตัวเอาไว้ ก็จะลุกยืนขึ้นได้

ส่วนลูกที่ทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ในวัยชรา จะประเสริฐอะไรสู้ไม้เท้าก็ไม่ได้

ในบาทที่ ๒ ก็ให้กล่าวว่า คนแก่อย่างเราเวลาเดินทางในที่มืดมองไม่เห็นหลุมไม่เห็นบ่อ เราก็ยังได้อาศัยไม้เท้านี้ คลำทางไม่ให้ตกหลุมตกบ่อก็ยังได้ แต่ลูกที่ทิ้งพ่อแม่ในวัยชราปล่อยให้พ่อแม่เป็นขอทานหากินเอง จะประเสริฐอะไร สู้ไม้เท้าก็ไม่ได้

บาทที่ ๓ ให้กล่าวว่า เวลาเดินเข้าไปในหมู่บ้าน หากไปเจอสุนัขตัวดุร้ายวิ่งมาหมายจะกัด เราก็ยังใช้ไม้เท้านี้ปกป้องตนเองไม่ให้สุนัขเข้ามากัดก็ได้ แต่ลูกที่ทอดทิ้งพ่อแม่ให้ขอทานหากินเอง จะประเสริฐอะไรสู้ไม้เท้าก็ไม่ได้

บาทที่ ๔ ให้กล่าวว่า เวลาเราเดินเข้าไปในหมู่บ้าน หากไปเจอโคตัวดุร้าย กระบือตัวดุร้าย มันหวงลูกมันจะขวิดจะชน ก็ยังได้อาศัยไม้เท้านี้ปกป้องโคกระบือ ไม่ให้มาขวิดมาชนก็ยังได้ ส่วนลูกๆ ที่ทอดทิ้งพ่อแม่ให้ขอทานหากินเอง จะประเสริฐอะไร สู้ไม้เท้าไม่ได้

เมื่อพราหมณ์ท่องจำคาถาบทนี้ได้แล้ว ถึงเวลาก็เดินเข้าไปสู่สำนักในสภาที่ลูกทั้ง ๔ ประชุมอยู่ เมื่อได้โอกาส พราหมณ์จึงยกมือขึ้นขอโอกาสจากท่านประธานสภา

ประธานสภาถามว่า มีอะไรหรือพราหมณ์ ? พราหมณ์ก็ตอบว่า ข้าพเจ้ามีสุนทรพจน์บทหนึ่งที่จะกล่าวในสภา จะขอโอกาสจากท่านจะได้หรือไม่ ? ประธานสภาก็อนุมัติให้กล่าวได้ จากนั้น พราหมณ์ก็ได้กล่าวคาถามตามที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้

ในประเทศอินเดียมีกฎหมายอยู่ข้อหนึ่งว่า เมื่อลูกได้เรียนหนังสือ หางานทำได้ แต่งงาน และพ่อแม่แบ่งทรัพย์สมบัติให้แล้วกลับทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ ท่านเลี้ยงดูแล้วไม่เลี้ยงดูท่านตอบ ปล่อยให้เป็นขอทาน ลูกคนนั้นมีโทษถึงประหารชีวิต ประธานสภาจึงถามว่า ลูกชายทั้ง ๔ คนอยู่ที่ไหน ? พราหมณ์ก็ตอบว่าอยู่ในที่ประชุมนั้น แล้วชี้ไปยังลูกชายทั้งสี่ที่นั่งอยู่ในสภา ประธานสภาจึงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมชายทั้ง ๔ เพื่อนำไปประหารชีวิต เพราะเป็นลูกอกตัญญู เป็นลูกเนรคุณ เมื่อลูกชายทั้งสี่เห็นตำรวจเข้ามาจับก็กลัวตาย พากันวิ่งมากราบเท้าคุณพ่อ เพื่อขอชีวิต

ธรรมดาพ่อแม่ย่อมใจอ่อน เมื่อเห็นลูกกลัวตาย จึงขออภัยกับท่านประธานสภาว่าอย่าฆ่าลูกฉันเลย จงให้อภัยโทษครั้งหนึ่งเถิด อย่าฆ่าลูกฉันเลย แต่ถ้าครั้งต่อไป พวกเขากลับทอดทิ้งข้าพเจ้าอีกจึงค่อยประหารชีวิต

ประธานสภาจึงสั่งกำชับชายทั้งสี่ว่า ต่อแต่นี้ พวกเจ้าจงอย่าประมาทในพ่อแม่ ถ้าพวกเจ้าทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ในวัยชรา โทษประหารชีวิตจะถึงเจ้าเมื่อนั้น

ชายทั้ง ๔ ก็ยอมรับ นำเสลี่ยงมาหามพ่อกลับบ้าน เปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ อาบน้ำหอม ลูกทั้ง ๔ คนสลับกันเลี้ยงดูคนละเดือน เวียนกันไปจากคนที่ ๑ ไปคนที่ ๒ และ ๓ และ ๔ เมื่อครบแล้วก็ตั้งต้นใหม่ แต่นั้นมา พราหมณ์จึงมีผิวพรรณ วรรณะเปล่งปลั่งเพราะอยู่ดีกินดี เลยมาคิดดูว่า สมบัติที่เราได้มา ก็เพราะได้อาศัยพระพุทธเจ้าพระองค์ออกอุบายให้เรา เป็นอาจารย์ของเรา บัดนี้ เราควรจะแสดงความกตัญญูต่อท่าน จะขอตอบแทนพระพุทธเจ้าผู้เป็นอาจารย์ของเรา จึงขออนุญาตจากลูกชายทั้งสี่ว่า เราจะถวายอาหารแก่พระพุทธเจ้ามื้อหนึ่ง จะได้ไหม?

ลูกทั้ง ๔ ก็ตกลง จึงได้นิมนต์พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์มาฉันและมาบิณฑบาตที่บ้าน พระพุทธเจ้าทรงเทศน์เรื่อง มาตาปิตุคุณ คุณของบิดามารดา ทำให้ลูกชายทั้ง ๔ หลั่งน้ำตาสำนึกได้ว่า พวกตนชั่วช้าสามานย์ ไม่รู้จักคุณบิดามารดา คำว่าไม้เท้าของผู้เฒ่า ดีกว่าลูกเต้าที่ไม่รู้จักบุญคุณ จึงเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้

ฉะนั้น การกล่าวธรรมมิกถาในวันนี้ เรื่อง โทษแห่งการล่วงศีล ๕ และประโยชน์ของการมีศีล ๕ และเบญจธรรม ๕ ประการ และเรื่องโทษของโลภะ โทสะ โมหะ ว่าเมื่อโลภะ โทสะ โมหะ เกิดขึ้นแล้วทำให้หมดสภาพความเป็นมนุษย์ หมดสภาพความเป็นเทวดา

พาให้เป็นเปรต อสุรกาย สัตว์นรก เป็นสัตว์เดรัจฉาน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วเพราะอำนาจกิเลส ๓ ตัว คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง

โลภะ คือ ความโลภ อยากที่จะได้ เอาของๆ คนอื่นมาเป็นของตัวเอง ทำให้หากินในทางทุจริต จึงเป็นเหตุให้ประกอบมิจฉาชีพในทางทุจริต ผิดกฎหมายบ้านเมือง ความโลภจึงพาให้ไปเป็นเปรต เป็นเปรตมีวิมานก็มี เป็นเปรตชั้นต่ำก็มี เป็นอสุรกาย ก็มี

ส่วนโทสะพาให้ตกนรกหมกไหม้ ดังที่กล่าวมาแล้ว มีนรกแปดหม้อ ตั้งแต่หม้อต่ำที่สุดจนถึงหม้อสูงที่สุด

ส่วนโมหะ ความโง่ความหลง พาให้ไม่รู้จักคุณบิดามารดาทอดทิ้งพ่อแม่ ฆ่าพ่อแม่ได้

อกุศล ๓ ข้อนี้ ถือว่าเป็นบาปในพุทธศาสนา ท่านจึงให้ละบาป คือ ความโลภ ละบาป คือ ความโกรธ ละบาป คือ ความโง่ความหลง

ท่านจึงให้เจริญกุศล คือ ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง และให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล ๕ ธรรม ๕ เราจะได้เป็นมนุสสภูโตร่างกายเป็นมนุษย์จิตใจก็เป็นมนุษย์ จะได้เป็นมนุสสเทโวคือมนุษย์เทวดา มีหิริโอตัปปะ มีความละอายชั่วกลัวบาป เกิดเป็นพรหมมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีจิตใจสูงขึ้น สามารถเจริญกรรมฐานรู้จักรูปรู้จักนาม รู้จักขันธ์ ๕ รู้จักว่า ๔ ขันธ์เป็นนาม รู้จักรูปขันธ์ว่าเป็นรูป จะได้ดำเนินทางไปสู่พระนิพพานได้ ได้กล่าวธรรมกถาก็พอสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงแค่นี้

ในที่สุดขออนุโมทนาสาธุการในการตั้งใจฟังของทุกท่าน จงเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข กำจัด โลภะ โทสะ โมหะ เจริญอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา จนสามารถตั้งมั่นอยู่ในมนุสสธรรม คือ ธรรมอันเป็นเครื่องอยู่ของมนุษย์ได้ มี ศีล ๕ ธรรม ๕ ตั้งอยู่ในความเป็นเทวดา มีหิริโอตัปปะ ละอายชั่วกลัวบาป จนเป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ เป็นบุตรธิดาที่ดีของพ่อแม่ เป็นพลเมืองที่ดี เป็นสุจริตชนของประเทศชาติ เป็นศาสนิกชนที่ดีของพุทธศาสนา นำมาซึ่งประโยชน์สุข เพื่อตนเองและส่วนรวมโดยถ้วนหน้า ดังได้เทศนามานี้....

เอวัง ก็มีด้วยประการเช่นนี้ (ให้พร)

****

อิธ นนฺทติ เปจฺจ นนฺทติ กตปุญฺโญ อุภยตฺถ นนฺทติ
ปุญฺญํ เม กตนฺติ นนฺทติ ภิยฺโย นนฺทติ สุคตึ คโต

บุคคลผู้ได้ทำบุญไว้แล้ว ย่อมบันเทิงในโลกนี้ ละไปแล้ว
ก็ยังบันเทิง ย่อมบันเทิงในโลกทั้ง ๒ ย่อมบันเทิงอยู่ว่า
เราได้ทำบุญไว้แล้ว ไปสุคติแล้ว ก็ย่อมบันเทิงยิ่งขึ้นไป

(ขุ.ธ. ๒๕/๑๘)

รายชื่อผู้ร่วมจัดทำหนังสือคุณสมบัติอุบาสก อุบาสิกาและศีล ๕

คุณแม่เซี้ยม	แซ่แพ้
คุณอารีรัตน์	ตั้งอภินันท์
คุณสมดี	ตั้งอภินันท์
คุณสมชาย	ตั้งอภินันท์
คุณสมจิตต์	โศภาพรพรหมและครอบครัว
คุณสุณี	ตั้งอภินันท์และครอบครัว
คุณกรปภา	ตั้งอภินันท์และครอบครัว
คุณธวัชชัย	ตั้งอภินันท์และครอบครัว

อุทิศส่วนกุศลผลบุญให้ คุณพ่อซิงจุ้ย แซ่ตั้ง

นางสาวดาวเรือง	แก้วสระแสน
นางสาวพรพิมล	ขอสินกลาง
นางสาวบุญชู	ฉิมกล่อม
นางสาวสัมฤทธิ์	ขอสินกลาง
นายสุระ	ภูมิแก้ว
นายอนันต์ศักดิ์	ศรีคำวงษ์
นายไสว	พินยนต์
นางณิชาปวีณ์	นินทสิน
นายเทวิณ	บุญมี
นายจักรกฤษ	พุทธชัย
นางสาวฐิติมา	พรมมา
นางสาวนิรมล	ปัทมาคม
นางนิยาชล	ไชยายงค์
นางสาวศิริบังอร	โพธิเสน
นางกัลยาณี	ทองม่วง
นายพีระวัฒน์	ทิมะพันธุ์
นางสาวสุกัญญา	ชุมเนตร
นางสาวสมนึก	เพ็งพรรณ
นายอนุสรณ์	ภูมิแก้ว
นางสำรวย	ทองโท

นายเอกรินทร์	จ่าคิ้ม
นางสาวสายรุ้ง	โวรนิต
นางสาวมุทิตา	มีศรี
นางสาวบุษบรรณ	ยาใจ
นายกฤษณพงศ์	ชุ่มชื่น
นางสาวพรทิพย์	เมืองแสน
นายเชิง	รักษากุล
นางสาวสำเนียง	ดาวโคกสูง
นายลพ	รสหอม
นางสาวปราณี	ไต่ตาม
นางสาวเฉลา	โพธิ์ศรีทอง
นางสาวละมัย	ยอนรัมย์
นางสาวสุณิสา	โยงรัมย์
นางสาวนิล	เกตุงาม
นายพิทักษ์	พรมวงศ์
นางสาวจีระภา	ปานเพชร
นางสาวศรีนวน	ศรีสม
นายอรุณ	โพศาราช
นางสาวกาญจนา	จิตไธสง
นายสุรศักดิ์	มหาโยธี

นางสาวดารัตน์ วงศ์บําราบ

นางสาวจีรารัตน์ ฝากงคํา

นางสาวชุติกาญจน์ จงเทพ

นางสาวขวัญเรือน ภูบัวบาง

นายคําแปรง พิมษร

นางสาวประภาพร พงษ์คําผาย

นางสาวมณีรัต อุ่นจิตร

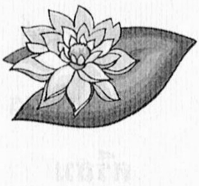
นางสาวจิตรละมัย ศรีอุดร

นางสาวขันทอง พันธุ์ชาติ

นางสาวประไพพร สินปรุ

นางสาวนันฤดี โต๊ะชาลี

คุณณัฐ – คุณหทัยพร ตันติพิเชียรกุล และครอบครัว

บันทึก ✍

บันทึก

พุทธคาถา

มธุวา มญฺญตี พาโล ยาว ปาปํ น ปจฺจติ
ยทา จ ปจฺจตี ปาปํ อถ (พาโล) ทุกฺขํ นิคจฺฉติ

คนพาล ย่อมสำคัญบาปประดุจน้ำผึ้ง
ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล
ก็เมื่อใดบาปให้ผล
เมื่อนั้น คนพาลย่อมประสบทุกข์
(ขุททกนิกาย ธรรมบท)

คุณสมบัติอุบาสกอุบาสิกาและศีล ๕